

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Łodzi

LLO. 410.17.5.2024

Pan
Konrad Pokora
Prezydent Miasta
Urząd Miasta Zduńska Wola
ul. Stefana Żółtnickiego 12
98-220 Zduńska Wola

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

P/24/069 Realizacja uchwał antysmogowych

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Łodzi
ul. Kilińskiego 210, 93-106 Łódź
T +48 42 239 32 00, F +48 42 239 32 90
llo@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Urząd Miasta Zduńska Wola ¹ , ul. Stefana Żółtnickiego 12, 98-220 Zduńska Wola
Kierownik jednostki kontrolowanej	Konrad Pokora, Prezydent Miasta Zduńska Wola ² , od 19 listopada 2018 r. W okresie objętym kontrolą funkcję kierownika jednostki poprzednio pełnili: Piotr Niedźwiecki, Prezydent Miasta, od 4 grudnia 2014 r. do 18 listopada 2018 r.
Zakres przedmiotowy kontroli	Realizacja działań w celu wdrożenia uchwały antysmogowej oraz wykonania zadań określonych w programach ochrony powietrza, związanych z wdrożeniem tej uchwały.
Okres objęty kontrolą	Lata 2017-2024, z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem oraz danych wykraczających poza ten okres, mających wpływ na kontrolowane obszary lub gromadzonych w celach ustalenia tendencji badanych zjawisk (dane zbierane w celach porównawczych).
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Łodzi
Kontrolerzy	1. Arkadiusz Kałużny, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/100/2024 z 10 września 2024 r. 2. Magdalena Łysek, specjalista k.p., upoważnienie do kontroli nr LLO/101/2024 z 10 września 2024 r.

(akta kontroli str. 1-8)

¹ Dalej: Urząd, Miasto lub UMZW.

² Dalej: Prezydent.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

Miasto Zduńska Wola podejmowało liczne działania w celu realizacji postanowień uchwał antysmogowych oraz wykonania zadań określonych w Programach Ochrony Powietrza, związanych z wdrożeniem tych uchwał, które przyczyniły się do poprawy jakości powietrza. Niemniej nie wszystkie działania realizowane były rzetelnie. Wprawdzie w Mieście na bieżąco identyfikowano problem jakości powietrza związany z niską emisją i podejmowano działania w celu likwidacji pozaklasowych kotłów na paliwa stałe, to jednak skuteczność tych działań i tempo likwidacji były niewystarczające w stosunku do terminu przewidzianego w uchwale antysmogowej. Przy obecnym tempie wymiany kotłów, kotły pozaklasowe zostaną wyeliminowane ok. 2039 r., a nie powinny być eksploatowane od 2025, a kotły poniżej 5 klasy ok. 2045 r., a nie powinny być użytkowane od 2028 r. W mieście zrealizowano wszystkie działania wynikające z POP 2020 obowiązującego od 2021 r., jednakże nie zrealizowano wszystkich zadań wynikających z POP 2013 obowiązującego do 2020 r., m.in. inwentaryzacja źródeł emisji punktowej i powierzchniowej prowadzona była dopiero od roku 2019, mimo że jednym z działań krótkoterminowych w uchwalonym w 2013 r. POP był obowiązek utworzenie baz danych pozwalających na inwentaryzację źródeł emisji.

Miasto Zduńska Wola prowadziło działania promujące wymianę kotłów na paliwa stałe niespełniających wymagań uchwał antysmogowych, a także działania w zakresie edukacji mającej na celu podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców Miasta w zakresie ochrony powietrza i wpływu stanu powietrza na ludzkie zdrowie. Miasto podejmowało także działania informacyjne wobec właścicieli lub zarządców budynków lub lokali, którzy nie złożyli deklaracji o źródłach ciepła lub źródłach spalania paliw głównie poprzez umieszczanie informacji na stronie internetowej Miasta. Jednak, oprócz weryfikacji w trakcie składania wniosków przez mieszkańców o dofinansowanie na wymianę pieca czy wniosków na dodatek węglowy, w Urzędzie nie podejmowano działań kontrolnych na szerszą skalę w celu uzyskania jak największego stopnia wypełnienia bazy CEEB.

W trakcie kontroli nie sprawdzano spełnienia wymagań uchwał antysmogowych co do klasy kotła oraz w ograniczonym stopniu co do wykorzystywanego paliwa.

Pracownicy Urzędu rzetelnie wprowadzali dane ze złożonych deklaracji o źródłach ciepła lub źródłach spalania paliw do bazy CEEB. Na terenie Miasta były przeprowadzane liczne kontrole przestrzegania i stosowania uchwał antysmogowych, które Prezydent powierzył Straży Miejskiej w Zduńskiej Woli. Miasto zapewniło odpowiednie zasoby kadrowe, sprzętowe i finansowe w celu przeprowadzenia ww. kontroli. Komórka organizacyjna Urzędu - Straż Miejska, nad którą zgodnie z Regulaminem organizacyjnym⁵ Prezydent sprawował bezpośredni nadzór, reagowała bezzwłocznie na zgłoszenia przez mieszkańców Miasta w związku ze spalaniem niedozwolonych paliw, jednak w niewielkiej ilości kontroli pobierano próbki popiołu lub opału do analizy celem zweryfikowania przestrzegania zakazu palenia śmieci oraz stosowania paliwa odpowiedniej jakości. W okresie objętym kontrolą strażnicy miejscy pobrali próbki popiołu tylko w 11 przypadkach na 1 311 skontrolowanych przez nich palenisk. Oprócz jednego przypadku (tj. budynku warsztatu w jednej ze spółek Miasta), we wszystkich budynkach Miasta, jej jednostek organizacyjnych i spółek gminnych w celach grzewczych stosowano ekologiczne źródła ciepła.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Zarządzenie nr 292/24 Prezydenta Miasta Zduńska Wola z dnia 29 sierpnia 2024 r. w sprawie Regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta Zduńska Wola.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego kontrolowanej działalności

Realizacja działań w celu wdrożenia uchwały antysmogowej oraz wykonania zadań określonych w POP, związanych z wdrożeniem tej uchwały.

Opis stanu
faktycznego

1.1. Na terenie Miasta Zduńska Wola zainstalowana była jedna stacja pomiarowa manualna działająca w ramach wojewódzkiego systemu oceny jakości powietrza wchodzącego w skład państwowego monitoringu środowiska (PMŚ) Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska (GIOŚ)⁶. Ponadto od sierpnia 2019 roku na terenie Miasta zostało zainstalowanych siedem czujników jakości powietrza⁷ i jedna stacja meteorologiczna. Pracownicy Biura Zarządzania Energią i Ochrony Środowiska UMZW (dalej: BZEiOŚ) na bieżąco monitorowali jakość powietrza poprzez codzienną kontrolę zapisów z czujników. Regularnie monitorowane były także komunikaty zamieszczane na stronie POWIETRZE- Informacje i ostrzeżenia o przekroczeniach (lodzkie.pl).

W przypadku wystąpienia przekroczenia dopuszczalnych poziomów pyłu zawieszonego PM₁₀ i benzo(a)pirenu pracownicy BZEiOŚ oraz strażnicy miejscy prowadzili zintensyfikowany monitoring jakości powietrza na terenie Miasta. W sytuacji, gdy pogorszeniu ulegała jakość powietrza, Straż Miejska w rejonach wskazanych przez czujniki przeprowadzała dodatkowe kontrole palenisk. Każdorazowo w przyjmowanych Programach Ochrony Środowiska dla Miasta Zduńska Wola⁸ uwzględniano problem tzw. niskiej emisji.

(akta kontroli str. 9-33, 134-140)

1.2. Miasto identyfikowało poziom zanieczyszczeń powietrza i dysponowało danymi o jakości powietrza na swoim terenie w odniesieniu do zanieczyszczeń związanych z tzw. niską emisją (PM₁₀, B(a)P i PM_{2,5}). Zduńska Wola korzystała z danych pochodzących z czujników PMŚ, a w przypadku PM_{2,5} z danych pochodzących z modelowania matematycznego GIOŚ. System oceny jakości powietrza dla Miasta oparty był o dane pomiarowe ze stacji manualnej, gdzie pomiarom podlegało stężenie pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz BaP(PM₁₀) oraz o matematyczne modelowanie jakości powietrza realizowane przez Instytut Ochrony Środowiska - Państwowy Instytut Badawczy IOŚ-PIB w Warszawie⁹.

⁶ Stanowisko zlokalizowane było przy ul. Królewskiej 10 Zduńska Wola (LdZduWoKrole).

⁷ Czujnik 1 - Budynek Przedszkola nr 6, ul. Żytnia 19; Czujnik 2 - Budynek Wspólnoty Lokalnej Osiedla Nowe Miasto, ul. Świerkowa 65; Czujnik 3 - Budynek Szkoły Podstawowej nr 13, ul. 1 Maja 27; Czujnik 4 - Budynek Zespołu Szkół im. Kazimierza Kałuzewskiego i Juliusza Sylły, ul. Okrzei 11; Czujnik 5 - Budynek Szkoły Podstawowej nr 6 im. Mikołaja Kopernika, ul. Złota 67; Czujnik 6 + stacja meteorologiczna – Zduńskowolskie Centrum Integracji Ratusz, plac Wolności 26; Czujnik 7 - Budynek Szkoły Podstawowej nr 7 im. Władysława Broniewskiego, ul. Wodna 32.

⁸ Uchwała NR XXV/204/16 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 19 sierpnia 2016 r. w sprawie programu ochrony środowiska dla Miasta Zduńska Wola na lata 2016 – 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2023 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko programu ochrony środowiska dla Miasta Zduńska Wola na lata 2016 - 2019 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2023 (Dalej jako: POŚ 2016); Uchwała nr XXXI/548/21 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 18 lutego 2021 r. w sprawie Programu Ochrony Środowiska dla Miasta Zduńska Wola na lata 2020-2023 z perspektywą na 2024-2027 wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (Podsumowanie i uzasadnienie strategicznej oceny oddziaływania na środowisko) (Dalej jako POŚ 2020);

⁹ Modelowanie stanowiące podstawę do obiektywnego szacowania przestrzennego rozkładu stężeń, było realizowane dla obszaru całego kraju, w tym województwa łódzkiego. Obliczenia obejmowały określenie wartości stężenia pyłu zawieszonego PM₁₀, pyłu zawieszonego PM_{2,5}, benzo(a)pirenu, ozonu, dwutlenku siarki i dwutlenku azotu. Na podstawie ww. metod oceny, określana była klasa jakości powietrza w strefach oceny pod kątem ochrony zdrowia jak i ochrony roślin – w tym przypadku w „strefie łódzkiej” obejmującej m.in. Zduńską Wolę (opracowania „Roczna ocena jakości powietrza w województwie łódzkim. Raport wojewódzki za rok...”. <https://powietrze.gios.gov.pl/pjp/rwms/3/publications>). W przypadku stwierdzenia przekroczenia standardów jakości powietrza, określany był obszar przekroczeń oraz liczba narażonych mieszkańców.

Poziomy substancji w powietrzu w porównaniu z jego dopuszczalnym poziomem określonym ze względu na ochronę zdrowia w punktach pomiarowych Miasta przedstawiały się następująco:

Na początku okresu objętego kontrolą, w 2017 r. odnotowywano przekroczenia zanieczyszczeń - pyłu PM 10 oraz benzo(a)pirenu (B(a)P) zawartego w pyłe zawieszonym PM 10, tj. substancji najbardziej charakterystycznych dla niskiej emisji¹⁰, i tak:

- Pył PM 10 - o okresie uśredniania wyników pomiarów w roku (gdzie poziom dopuszczalny wynosi 40 pg/m³) - 44,9 pg/m³;
- Benzo(a)piren zawarty w pyłe zawieszonym PM 10 o okresie uśredniania wyników pomiarów w roku kalendarzowym, gdzie poziom dopuszczalny wynosi 1 ng/m³ - 7,6 ng/m³;
- Pył PM 2,5 – odnotowano przekroczenie o 19,6% (norma dopuszczalna – 25 μ/m³).

W okresie objętym kontrolą, wyniki pomiarów i pochodzących z modelowania matematycznego, odnoszących się do ww. zanieczyszczeń uległy znacznej poprawie i w 2023 r. wynosiły:

- Pył PM 10 średnia roczna – 25,3 pg/m³;
- Benzo(a)piren średnia roczna - 1,40 ng/m³;
- Pył PM 2,5 średnia roczna - 14,8 μ/m³.

W związku z publikacją wytycznych WHO z 2021 r. przyjęto Dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/2881 z dnia 23 października 2024 r. w sprawie jakości powietrza i czystszej powietrza dla Europy (wersja przekształcona)¹¹ zaostżającą dotychczas rekomendowane dopuszczalne poziomy stężeń zanieczyszczeń w powietrzu. Zakładany termin osiągnięcia zaktualizowanych poziomów dopuszczalnego stężenia zanieczyszczeń to 2030 r. Zgodnie z tą Dyrektywą rekomendowane średnioroczne stężenia pyłów: PM10 nie powinny przekraczać 15μg/m³., a pyłów PM2,5 - 5μg/m³.

Ponadto na terenie Miasta w latach 2017-2023 w sezonie chłodnym (I oraz IV kwartał danego roku) odnotowywano gorszą jakość powietrza i tak średnie stężenia B(a)P w pyłe zawieszonym PM10 na poszczególnych stacjach pomiarowych GIOŚ w I kw. 2017 r. wyniosło 20 ng/m³, a w IV kw. 2017 r. 7 ng/m³ (czas uśredniania 24 g), natomiast średnie stężenia PM10 na poszczególnych stacjach pomiarowych GIOŚ w I kw. 2017 r. wyniosło 79 μg/m³ i w IV kw. 2017 r. 44 μg/m³ (czas uśredniania 24g). Z roku na rok odnotowywano spadek liczby dni ze stwierdzonymi przekroczeniami stężeń w okresie zimowym, odpowiednio B(a)P w I kw. 2023 r. - 1 ng/m³, a w IV kw. 2023 r. 5 ng/m³ oraz PM10 w I kw. 2023 r. 37 μg/m³ i w IV kw. 2017 r. 32 μg/m³.

(akta kontroli str. 34-55, 155, 200)

1.3. Miasto współpracowało z podmiotami zajmującymi się jakością powietrza takimi jak Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) i Instytut Ochrony Środowiska (IOŚ) w celu ograniczenia niskiej emisji i pełnego wdrożenia wymagań uchwał antysmogowych¹².

(akta kontroli str. 201)

2.1. W Urzędzie podejmowano działania w celu pełnego wdrożenia wymagań uchwał antysmogowych, w tym działania na rzecz ograniczenia niskiej emisji

¹⁰ Z uwagi na rodzaj określonych w uchwałach antysmogowych ograniczeń i zakazów, regulacje te w największym stopniu mają przeciwdziałać zanieczyszczeniom powietrza, których źródłem jest przede wszystkim niska emisja.

¹¹ (Dz. U. UE. L. z 2024 r. poz. 2881)

¹² Gmina pozyskiwała dane z WIOŚ dotyczące jakości powietrza, ponadto pracownik biura regularnie brał udział w webinarach organizowanych przez IOŚ.

określone w obowiązującym na terenie województwa POP. Zgodnie z obowiązującą na terenie województwa łódzkiego uchwałą antysmogową¹³, na terenie Miasta: :

- 1) od 1 maja 2018 r. zakazane było stosowanie paliw, w których udział masowy węgla kamiennego o uziarnieniu poniżej 3 mm wynosi powyżej 15%, za wyjątkiem paliw o wartości opałowej nie mniejszej niż 24 MJ/kg i zawartości popiołu nie większej niż 12%; węgla brunatnego oraz paliw stałych produkowanych z wykorzystaniem tego węgla; mułów i flotokoncentratów węglowych oraz mieszanek produkowanych z ich wykorzystaniem; zawierających biomasę stałą o wilgotności powyżej 20%.
- 2) od 1 maja 2018 r. nowo oddane do eksploatacji instalacje musiały spełniać wymagania w zakresie minimalnych standardów emisyjnych spełniających wymogi ekoprojektu;
- 3) od 1 stycznia 2023 r. (po nowelizacji uchwały od 1 stycznia 2025 r.) zakazano użytkowania instalacji niespełniających minimum wymagań odpowiadających 3 klasie wg normy PN-EN 303-5:2012;
- 4) od 1 stycznia 2027 r. (po nowelizacji uchwały od 1 stycznia 2028) zakazano użytkowania instalacji spełniających wymagania odpowiadające 3 i 4 klasie wg normy PN-EN 303-5:2012.

(akta kontroli str. 145-153)

2.2. W okresie objętym kontrolą, na terenie województwa łódzkiego obowiązywały następujące Programy Ochrony Powietrza przyjęte:

– Uchwałą NR XXXV/690/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy w województwie łódzkim w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ oraz planu działań krótkoterminowych. Nazwa strefy: strefa łódzka. Kod strefy: PL1002. zmienionej uchwałą NR XLII/778/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXV/690/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 kwietnia 2013 roku w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy w województwie łódzkim w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu, zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀ oraz planu działań krótkoterminowych. Nazwa strefy: strefa łódzka. Kod strefy: PL1002.

– Uchwałą nr XX/303/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej zmienionej uchwałą nr LXIII/694/23 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 listopada 2023 r. zmieniająca uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej.

Zduńska Wola została zakwalifikowana do realizacji zadań wynikających z POP ze względu na ponadnormatywne poziomy substancji w powietrzu tj. pyłu zawieszonego PM₁₀ oraz benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM₁₀¹⁴. W ramach tych zadań, w okresie objętym kontrolą, Miasto zrealizowało następujące działania:

¹³ UCHWAŁA NR XLIV/548/17 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa łódzkiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. W dniu 22 listopada 2022 roku nastąpiła nowelizacja uchwały antysmogowej nr XLIV/548/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24.10.2017 r. - UCHWAŁA NR L/597/22 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 22 listopada 2022 r. zmieniająca uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa łódzkiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

¹⁴ Zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego nr XLII/778/13 z dnia 25 listopada 2013 r. w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego PM₁₀ Miasto Zduńska Wola zostało objęte kierunkami działań zgodnie z tabelą 1 załącznika nr 5 do uchwały: Kierunek nr 1 - w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z sektora komunalno-bytowego - kody działania LdEMOI - LdEMO12; Kierunek nr 2 - w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z działalności gospodarczej - kody działania LdEGOI - LdEG17; Kierunek nr 3 - w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) - kody działania LdELOI - LdEL16; Kierunek nr 4 - w zakresie ograniczania emisji punktowej pochodzącej z działalności gospodarczej - kody działania LdEPOI - LdEP14; Kierunek nr 7 - i reklamy - kody działania LdEDUI - LdEDU3; LdPROI - LdPRO2; LdREK; Kierunek nr 8 - w zakresie planowania przestrzennego - kody działania LdZAG;

- termomodernizację budynków;
- kontrole gospodarstw domowych w zakresie właściwego gospodarowania odpadami, w celu zaniechania praktyk spalania w domowych kotłach i paleniskach odpadów lub paliw niekwalifikowanych;
- budowę obwodnic i dróg, mających na celu odciążenie nadmiernego natężenia ruchu;
- budowę systemu tras rowerowych, jako alternatywnego środka transportu;
- zapewnienie możliwości odpowiedniego gromadzenia zużytych opon;
- budowę lub rozbudowę centralnych systemów ciepłowniczych lub/i gazowych lub/i energetycznych;
- zmianę dotychczasowego sposobu zaopatrzenia części gminy w ciepło, polegającą na podłączeniu budynków do miejskiej sieci ciepłowniczej lub wymianie przestarzałych konstrukcyjnie źródeł węglowych;
- wymiana kotłów na paliwo stałe na ekologiczne źródła ogrzewania;
- prowadzenie na bieżąco konserwacji i remontów kotłów oraz kominów odprowadzających do powietrza spaliny.

(akta kontroli str. 145-153)

Miasto nie zrealizowało jednak wszystkich zadań wynikających z obowiązujących w okresie objętym kontrolą POP i mających na celu ograniczenie niskiej emisji i wdrożenie uchwał antysmogowych, i tak:

- w latach 2017- 2020 nie podjęto działań dotyczących ograniczania emisji punktowej pochodzącej z działalności gospodarczej (kierunek 4) ze względu na brak informacji od podmiotów gospodarczych;
- w latach 2018-2019 nie podjęto działań w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z działalności gospodarczej (kierunek 2) ze względu na brak informacji od podmiotów gospodarczych;
- w roku 2017, 2018 i 2020 nie podjęto działań w zakresie edukacji ekologicznej i reklamy (kierunek 7) ze względu na brak środków finansowych na edukację ekologiczną (rok 2017, 2018), natomiast w roku 2020 ze względu na epidemię Sars-COV-19 wszelkie działania zostały wstrzymane i obowiązywał zakaz organizowania jakichkolwiek imprez;
- w roku 2017 i 2018 nie podjęto działań w zakresie planowania przestrzennego - działania inwestycyjne w zakresie modernizacji układu komunikacyjnego oraz sposobu zaopatrzenia w ciepło (kierunek 8) bowiem wprowadzenie zieleni izolacyjnej planowane były do realizacji w kolejnych latach;
- w roku 2017, 2018 i 2019 nie podjęto działań w zakresie identyfikacji źródeł emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz rozwoju narzędzi do zintegrowanego zarządzania

Kierunek nr 9 - w zakresie identyfikacji źródeł emisji pyłu zawieszonego PM 10 oraz rozwoju narzędzi do zintegrowanego zarządzania jakością powietrza - kody działania LdLEOI- LdLEO2; Kierunek nr 10 - w zakresie finansowania realizacji działań naprawczych programów ochrony powietrza - kody działania LdFIN. Zgodnie z uchwałą Sejmiku Województwa Łódzkiego nr LIII/945/14 z dnia 28 października 2014 r. (tabela 1 i 4 załącznika nr 5 do uchwały): Kierunek nr 1 - w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z sektora komunalno-bytowego - kody działania LdEMOI - LdEMOI 5; LdEM99; Kierunek nr 2 - w zakresie ograniczania emisji powierzchniowej pochodzącej z działalności gospodarczej - kody działania LdEGOI — LdEG17; Kierunek nr 3 - w zakresie ograniczania emisji liniowej (komunikacyjnej) - kody działania LdELOI - LdELI6; Kierunek nr 4 - w zakresie ograniczania emisji punktowej pochodzącej z działalności gospodarczej - kody działania LdEPOI - LdEP15; Kierunek nr 5 - w zakresie gospodarowania zużytymi oponami - kody działania LdGPOI - LdGPO3; Kierunek nr 6 - w zakresie gospodarowania odpadami komunalnymi - kody działania LdGOKOI - LdGOK07; Kierunek nr 7 - w zakresie edukacji ekologicznej i reklamy - kody działania LdEDUI - LdEDU3; LdPROI - LdPR02; LdREK; Kierunek nr 8 - w zakresie planowania przestrzennego - kody działania LdZAG; Kierunek nr 9 - w zakresie identyfikacji źródeł emisji pyłu zawieszonego PM 10 oraz rozwoju narzędzi do zintegrowanego zarządzania jakością powietrza - kody działania LdLEOI; Kierunek nr 10 - w zakresie finansowania realizacji działań naprawczych programów ochrony powietrza - kody działania LdFIN. Zgodnie z Uchwałą nr XX/303/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej zmienionej uchwałą nr LXIII/694/23 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 listopada 2023 r. zmieniającą uchwałę w sprawie programu ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej.

jakością powietrza (kierunek 9). Szerzej kwestie te opisano w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

W roku 2020 wśród mieszkańców Miasta została przeprowadzona ankieta dotycząca posiadania systemu ogrzewania w budynkach i lokalach. Pozyskano 1800 ankiet. W latach 2022-2023 baza była uzupełniana o kolejne nieekologiczne źródła ogrzewania pozyskane podczas realizacji zadań nałożonych na Miasto ustawą o zakupie preferencyjnym paliwa stałego przez gospodarstwa domowe.

W zakresie narzędzi do zintegrowanego zarządzania jakością powietrza – od 2019 r. Miasto podpisało porozumienie z firmą Kapitech na montaż 6 czujników jakości powietrza i 1 stacji meteorologicznej – czujniki zostały zamontowane na okres testowy z tego względu nie zostały ujęte w sprawozdaniu z POP.

- w latach 2017 - 2020 nie pojęto działań w zakresie finansowania realizacji działań naprawczych programów ochrony powietrza (kierunek 10) ze względu na brak środków finansowych.

(akta kontroli str. 56-125, 223-224, 230-231)

Prezydent wyjaśnił, że „działania podejmowane w celu osiągnięcia parametrów powietrza były niewystarczające ze względu na sytuację materialną części mieszkańców. Większość gospodarstw domowych, korzystających ze źródła pozaklasowego nie stać na dokonanie wymiany systemu grzewczego. Obecne wsparcie finansowe w formie wsparcia ze strony gminy i programu rządowego nie jest w stanie pokryć rosnących kosztów inwestycji. W większości osoby opalające swoje domy paliwem stałym, to osoby starsze, samotne, których dochód uniemożliwia przeprowadzenie tak kosztownych remontów”.

(akta kontroli str. 156)

2.3. Miasto nie podejmowało współpracy z ościennymi gminami ani z organizacjami pozarządowymi w celu ograniczenia niskiej emisji i pełnego wdrożenia wymagań uchwał antysmogowych. Komisja Bezpieczeństwa powołana przy Starostwie Powiatowym w Zduńskiej Woli organizowała cykliczne spotkania w zakresie Oceny stanu zanieczyszczenia powietrza i jego przyczyny na terenie miasta, w których udział brali przedstawiciele Miasta Zduńska Wola oraz gmin powiatu zduńskowolskiego, Straż Pożarna i Policja.

(akta kontroli str. 201)

2.4. W sprawozdaniach z realizacji POP każdorazowo uzupełniano kolumnę nr 10 „Wskaźnik monitorowania postępu”, przy czym w latach 2017 – 2021 w kolumnie tej nie podawano liczby wymienionych kotłów na paliwa, a jedynie liczbę mieszkańców objętych dofinansowaniem, o czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 56-125, 185, 219)

2.5. Podejmowane działania przyczyniły się do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza. W 2023 r. po raz pierwszy nie zanotowano przekroczenia poziomów dopuszczalnych dla pyłu zawieszonego PM10 i PM2,5. Dyrektor BZEiOŚ wyjaśniła, że „największym problemem w skali województwa łódzkiego są wysokie stężenia benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10. Podobnie jak w latach poprzednich, wysokie wartości stężeń tego zanieczyszczenia rejestrowano w okresach grzewczych (styczeń – marzec, październik – grudzień). Zaznaczyć jednak trzeba, że w porównaniu z rokiem 2017 obszar przekroczeń uległ zdecydowanemu zmniejszeniu – o ponad 65%. Poprawa jakości powietrza powoduje, że mieszkańcy coraz częściej i chętniej korzystają z terenów rekreacyjnych”.

(akta kontroli str. 219-220)

2.6. W latach 2017-2018 podawano liczbę wymienionych kotłów w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE), natomiast w sprawozdaniach z realizacji POP w latach 2019 – 2023 podano liczbę wymienionych kotłów w ramach programu miejskiego Stop Smog, finansowanego ze środków własnych Miasta. W ww. sprawozdaniach nie podawano liczby wymienionych kotłów w ramach

programu Czyste powietrze. Dyrektor BZEiOŚ wyjaśniła, że mieszkańcy mogą sami, bez udziału Miasta, złożyć wniosek poprzez profil zaufany lub za pośrednictwem pełnomocnika, co uniemożliwia podanie danych w sprawozdaniach POP bowiem Miasto nie posiada informacji o ilości złożonych i rozliczonych wniosków.

(akta kontroli str. 56-125, 185)

2.7. W okresie objętym kontrolą tylko raz – w roku 2018, Miasto było kontrolowane przez Łódzkiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w zakresie realizacji zadań określonych w POP i planach działań krótkoterminowych. Kontrola obejmowała wykonanie zadań określonych w POP w latach 2014-2017. W trakcie kontroli zidentyfikowano jedno naruszenie polegające na nieprzekazaniu do Urzędu Marszałkowskiego sprawozdania z POP za 2014 r. Nie wydano zaleceń ani nie zastosowano sankcji.

(akta kontroli str. 158-160)

3.1. Informacje na temat stosowanych na swoim terenie systemów grzewczych Miasto pozyskiwało z bazy CEEB. Prezydent wyjaśnił, iż: „Według Miasta Zduńska Wola baza CEEB jest narzędziem pomocnym w identyfikowaniu m. in. ubóstwa energetycznego, kontroli źródeł ogrzewania stosowanych w nieruchomościach, w których właściciele planują dokonanie wymiany źródła ogrzewania. Baza ta wykorzystywana jest również do weryfikacji wniosków o udzielenie wsparcia finansowego do ogrzewania czy pokrycia kosztów związanych z energią elektryczną. Dane zawarte w bazie CEEB pozwalają w sposób prosty identyfikować źródła ogrzewania na terenie Miasta Zduńska Wola. Problemem jest generowanie wydruków z bazy, oraz pobieranie danych, jednakże cały czas trwają prace nad ulepszeniem systemu o czym użytkownicy na bieżąco są informowani”. Jak oświadczyła Dyrektor BZEiOŚ: „Miasto Zduńska Wola, oprócz bazy CEEB, pozyskuje informacje na temat stosowanych źródeł ogrzewania poprzez składane przez mieszkańców wnioski o udzielenie dofinansowania na wymianę pieców węglowych na ekologiczne źródła ogrzewania w ramach Miejskiego Programu „STOP SMOG” oraz o dofinansowanie do wymiany źródła ogrzewania oraz termomodernizacji w ramach Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”. Ponadto poprzez współpracę z Towarzystwem Budownictwa Społecznego „Złotnicki” Sp. z o.o. w zakresie zarządzanych przez spółkę nieruchomości, z Biurem Inwestycji Miejskich oraz z Biurem Strategii i Rozwoju Miasta w zakresie przeprowadzanych prac termomodernizacyjnych w kamienicach będących własnością Miasta Zduńska Wola”.

(akta kontroli str. 142, 157-160, 182, 185, 193, 260-324)

3.2.-3.3.-3.4. Według danych z CEEB na 1 lipca 2024 r. na terenie Miasta eksploatowanych było 9954 źródeł ciepła. W tej liczbie 3047 źródeł ciepła stanowiły kotły poniżej klasy 5, w tym 2247 kotłów poniżej klasy 3 tj. niespełniających wymogów uchwały antysmogowej oraz 1180 szt. pozostałych nieefektywnych źródeł ciepła innych niż kotły na paliwo stałe (trzony kuchenne, piece kaflowe). W okresie objętym kontrolą, w tym od 2018 r. do 18 października 2024 r. w Mieście zlikwidowano 930 pieców węglowych. W poszczególnych latach zlikwidowano: w 2018 r. – 133 piece¹⁵, w 2019 r. – 98 pieców, w 2020 r. – 139 pieców, w 2021 r. – 221 pieców¹⁶, w 2022 r. – 169 pieców, w 2023 r. – 100 pieców i w 2024 r. (do 18 października) – 70 pieców. Kotły najczęściej wymieniano na ogrzewanie gazowe (ok. 47% przypadków), kotły na biomasę (ok. 21% przypadków) oraz poprzez przyłączenie do sieci ciepłowniczej (ok 17% przypadków)¹⁷.

¹⁵ W tym jeden piec wymieniono na piec powyżej 1 MW (nie objęty dofinansowaniem PONE).

¹⁶ W 2021 r. zlikwidowano 221 pieców, natomiast udzielono dofinansowania do wymiany 219 pieców ze względu na to, iż w przypadku dwóch nieruchomości zlikwidowano po dwa piece, a zainstalowano po jednym piecu.

¹⁷ W poszczególnych latach 2017 – 2023, objętych kontrolą, w Mieście dokonano wymiany pieców węglowych na n.w. źródła ogrzewania w ilości:

Tym samym średnio na terenie Miasta w lat 2018-2023 wymieniano 143 kotły rocznie. Przy takim tempie ich wymiany kotły pozaklasowe zostałyby wyeliminowane w ciągu ponad 15,5 roku, tj. ok. 2039 r., podczas gdy zakaz ich użytkowania na terenie województwa łódzkiego wejdzie w życie 1 stycznia 2025 r. Jednocześnie czas potrzebny na wyeliminowanie z eksploatacji na terenie Miasta kotłów poniżej 5 klasy, które można użytkować¹⁸ w Zduńskiej Woli do 31 grudnia 2027 r. wynosi ponad 21 lat, a zatem zakładając obecne tempo wymiany kotłów nie zostałyby one wyeliminowane aż do ok. 2045 r.

Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że ilość wymienionych kopciuchów na źródła ekologiczne w latach 2017-2024 utrzymuje się na poziomie stałym. W opinii Urzędu wynika to z faktu, że w ostatnim okresie znacznie zwiększyły się koszty zakupu i montażu nowych źródeł. „Wiele osób nie stać na zainwestowanie z własnych środków i pokrycie kosztów inwestycji. Zaobserwować można również zjawisko, iż największy problem ze zmianą ogrzewania mają osoby niezaradkowe, osoby które są nieporadne życiowo lub mają nieuregulowaną sytuację prawną nieruchomości”.

Najwyższa Izba Kontroli wskazuje na stan problematyczny dotyczący faktu, że na terenie Gminy, wciąż eksploatowanych było 2247 kotłów poniżej 3 klasy, pomimo, że od 1 stycznia 2025 r. nie powinny już być użytkowane. Eliminacja kotłów niespełniających odpowiednich norm, jest niezwykle istotna nie tylko ze względu na ochronę środowiska, ale przede wszystkim ze względu na ochronę zdrowia mieszkańców Zduńskiej Woli. Gmina jest do tych działań zobligowana, ze względu na fakt, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty w zakresie spraw ochrony środowiska i ochrony zdrowia, zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy o samorządzie gminnym, należy do zadań własnych gminy. Z tego względu NIK zwraca uwagę, że Urząd powinien zintensyfikować podejmowane dotychczas pozytywne działania, celem pełnego wdrożenia postanowień uchwały antysmogowej.

(akta kontroli str. 56-125, 134-135, 154, 158-160, 179-180, 197, 202, 209, 249-251, 260-324)

Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że w przypadku dofinansowania wymiany pieców węglowych nie prowadzono ewidencji według podziału na klasy zlikwidowanych pieców. Według danych przekazanych przez Urząd (stan na 25 września 2024 r.)¹⁹ w Mieście pozostawało w użytkowaniu 458 pieców klasy trzeciej, 287 pieców klasy czwartej i 1 683 piece poniżej klasy trzeciej.

(akta kontroli str. 134-135, 154, 158-160, 201, 249, 260-324)

3.5. Miasto, aby znacząco ograniczyć udział kotłów pozaklasowych (poniżej klasy 3) w łącznej liczbie kotłów na paliwa stałe, podejmowało działania wynikające z POP. Zduńska Wola pozyskała i dofinansowała wymianę kotłów na paliwa stałe ze środków programu PONE w latach 2017 – 2018, a od 2019 roku na terenie Miasta został wprowadzony program pn. Stop Smog, finansowany z budżetu Miasta. W zakresie ww. programu Rada Miasta Zduńska Wola podjęła w dniu 8 lipca 2019 r. uchwałę nr XI/210/19 w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady udzielania dotacji celowych na dofinansowanie wymiany pieców węglowych na ekologiczne źródła

– Gaz ziemny: w 2017 r. – 14, w 2018 r. – 54, w 2019 r. – 71, w 2020 r. – 88, w 2021 r. – 79, w 2022 r. – 53 i w 2023 r. – 38;

– Biomasa (drewno) w kotłach automatycznych nowej generacji: w 2017 r. – 23, w 2018 r. – 34, w 2019 r. – 20, w 2020 r. – 46, w 2021 r. – 28, w 2022 r. – 40 i w 2023 r. – 10;

– Sieć ciepłownicza: w 2017 r. – 6, w 2018 r. – 3, w 2019 r. – 3, w 2020 r. – 3, w 2021 r. – 108, w 2022 r. – 21 i w 2023 r. – 4;

– Źródła elektryczne (piece, grzałki, pompy ciepła, bojler, ogrzewacze c.w.u., itp.): w 2017 r. – 2, w 2018 r. – 6, w 2021 r. – 1, w 2022 r. – 55 i w 2023 r. – 48;

– Gaz ciekły: w 2017 r. – 2, w 2018 r. – 13, w 2019 r. – 4, w 2020 r. – 2, w 2021 r. – 3;

– Węgiel kamienny w kotłach automatycznych nowej generacji – w 2017 r. – 8, w 2018 r. – 23.

¹⁸ O ile zostały zainstalowane przed 1 maja 2018 r.

¹⁹ Na podstawie danych bazy CEEB.

ogrzewania, tryb postępowania w sprawie ich udzielania i sposób ich rozliczania²⁰. Regulamin określał m. in. źródła ciepła na które można było otrzymać dotację celową (kocioł na gaz ziemny/płynny/biomasę, podłączenie do sieci ciepłowniczej lub gazowej) i kwotę dofinansowania (w wysokości nie większej niż 50% kosztów kwalifikowanych i nie wyższej niż 5 000,00 zł). 30 stycznia 2020 r. Rada Miasta Zduńska Wola podjęła uchwałę²¹ w sprawie ww. regulaminu, w którym to, m. in., zwiększono zakres nowo wymienianych źródeł ciepła o ogrzewanie elektryczne. W dniu 20 stycznia 2022 r. podjęto uchwałę zmieniającą ww. regulamin, w którym zwiększono zakres nowo wymienianych źródeł ciepła o pompy ciepła²², a także maksymalną kwotę dofinansowania od 2022 r. do 5 500,00 zł²³. W dniu 20 grudnia 2023 r. Rada Miasta Zduńska Wola ponownie podjęła uchwałę zmieniającą w sprawie ww. regulaminu, w którym zwiększono, m. in., zakres nowo wymienianych źródeł ciepła o kotły zgazowujące drewno, a także zwiększono maksymalną kwotę dofinansowania od 2024 r. do 7 000,00 zł²⁴.

W okresie objętym kontrolą, Miasto prowadziło na szeroką skalę działania promujące wymianę kotłów niespełniających wymagań uchwał antysmogowych i działania w zakresie edukacji ekologicznej, mające na celu podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców Miasta w zakresie ochrony powietrza oraz wpływu złego stanu powietrza na zdrowie ludzi. Na stronie internetowej Miasta <https://zdunskawola.pl>²⁵ w zakładce „Dla mieszkańców” wyodrębniono zakładkę pn. „Stop Smog, Czyste powietrze”, w której udostępniono informacje dotyczące „Miejskiej dotacji do wymiany pieców”²⁶, „Programu Priorytetowego Czyste Powietrze”²⁷, „Ważnych informacji”²⁸. Na ww. stronie Miasto zamieszczało wiele

²⁰ Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 12 lipca 2019 r. poz. 3988, którą zastąpiono uchwałą Nr XII/212/19 Rady Miasta Zduńska Wola z dnia 24 lipca 2019 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady udzielania dotacji celowych na dofinansowanie wymiany pieców węglowych na ekologiczne źródła ogrzewania, tryb postępowania w sprawie ich udzielania i sposób ich rozliczania (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 25 lipca 2019 r. poz. 4268).

²¹ Uchwała Nr XVIII/323/20 Rady Miasta Zduńska Wola w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady udzielania dotacji celowych na dofinansowanie wymiany pieców węglowych na ekologiczne źródła ogrzewania, tryb postępowania w sprawie ich udzielania i sposób ich rozliczania (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 5 lutego 2020 r. poz. 805).

²² W zakresie kotłów na biomasę zmieniono zapis na: automatyczne kotły opalane granulatem drzewnym tzw. biomasą, spełniające wszystkie parametry związane ze sprawnością urządzenia oraz emisją zanieczyszczeń do powietrza, odpowiadające 5 klasie norm PN-EN 303-5:2012 oraz zgodne z warunkami określonymi w rozporządzeniu Komisji (UE) 2015/1189 z dnia 28 kwietnia 2015 r. w sprawie wykonania dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2009/125/WE w odniesieniu do wymogów dotyczących ekoprojektu, dla kotłów na paliwa stałe (Dz. Urz. UE. L nr 193 z 21.07.2015 r., str. 100 ze zm.), wydanym przez akredytowaną jednostkę badawczą.

²³ Uchwała Nr XLV/745/22 Rady Miasta Zduńska Wola zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady udzielania dotacji celowych na dofinansowanie wymiany pieców węglowych na ekologiczne źródła ogrzewania, tryb postępowania w sprawie ich udzielania i sposób ich rozliczania (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 21 stycznia 2022 r. poz. 438).

²⁴ Uchwała Nr LXXVIII/1109/23 Rady Miasta Zduńska Wola zmieniająca uchwałę w sprawie przyjęcia Regulaminu określającego zasady udzielania dotacji celowych na dofinansowanie wymiany pieców węglowych na ekologiczne źródła ogrzewania, tryb postępowania w sprawie ich udzielania i sposób ich rozliczania (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 10 stycznia 2024 r. poz. 274).

²⁵ Dostęp w dniu 21 listopada 2024 r.

²⁶ W zakładkach pod hasłami: „Staraj się o miejską dotację do wymiany pieca węglowego” (zawarto w niej wszelkie informacje nt. udzielanej dotacji), „Oblicz koszty inwestycji” (zawarto kalkulator obliczania kosztów wymiany pieca węglowego na ekologiczne źródło ciepła), „Oni wymienili już swoje piece” (przedstawiono w niej osoby, które skorzystały z dotacji).

²⁷ W zakładkach pod hasłami: „Staraj się o dotację z Programu Czyste Powietrze” (zawarto w niej wszelkie informacje nt. udzielanej dotacji), „Punkt konsultacyjny Programu Priorytetowego Czyste Powietrze” (zawarto w niej informacje nt. działania ww. punktu, tj. miejsca, dni i godzin jego pracy), „Uwaga! Ważny komunikat w sprawie nieuczciwych ofert”.

²⁸ W zakładkach pod hasłami: „Efektywność energetyczna budynków” i „Świadectwo charakterystyki energetycznej” (zawarto informacje nt. stron internetowych Ministerstwa Rozwoju i Technologii zawierającą m.in. informacje o obowiązujących przepisach i procedurach w obszarze charakterystyki energetycznej budynków oraz o podstawowej wiedzy technicznej w tym obszarze, a także ww. świadectwa), „Złóż deklarację do Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków” (zawarto informacje nt. bazy CEEB i terminów i możliwości złożenia wniosku do CEEB), „Coroczny obowiązek przeprowadzania kontroli źródeł ogrzewania” (zawarto informacje nt. obowiązku przeprowadzania przez osoby posiadające kwalifikacje kominiarskie okresowej

artykułów na temat wymiany pieców węglowych, dofinansowania ww. wymiany, edukacji ekologicznej, itp.²⁹. W lokalnym radiu Miasto zamieszczało spoty radiowe nt.: konkursów dla mieszkańców Zduńskiej Woli z zakresu ochrony środowiska, promocji miejskiego programu Stop Smog, informacji w zakresie obowiązującej uchwały antysmogowej i możliwości skorzystania z dofinansowania na wymianę pieców z programów Stop Smog i Czyste Powietrze. Prezydent Miasta zwracał się w listach otwartych do mieszkańców Zduńskiej Woli dotyczących programu Czyste Powietrze i uruchomienia punktu konsultacyjno-informacyjnego w sprawach uzyskiwania dotacji z ww. programu, a także w zakresie uzyskiwania dotacji z programu Stop Smog.

(akta kontroli str. 135-136, 154, 158-164, 251, 260-324)

Komendant Straży Miejskiej w Zduńskiej Woli oświadczył, że w zakresie edukacji ekologicznej na terenie Miasta organizowano, m. in.: eventy pn. „Zduńska Wola nie musi się dusić”, na których zademonstrowano przykłady rozpalania palenisk w piecach metodą „od góry” i „od dołu”, w celu ukazania różnic w ilości wytwarzanego podczas spalania dymu; 21 marca 2021 r. przy współpracy z miastem Pabianice zorganizowano w Zduńskiej Woli lot dronem badawczym; lokalna telewizja zrealizowała reportaż opisujący problem smogu w Mieście, a także przedstawiający metody palenia w piecach c.o.; za pomocą mediów społecznościowych Straż Miejska w Zduńskiej Woli starała się edukować lokalne społeczeństwo w kwestii zagrożeń jakie niesie za sobą spalanie płyt meblowych.

(akta kontroli str. 167-171, 260-324)

kontroli źródeł ogrzewania, za którą odpowiada właściciel lub zarządca obiektu budowlanego i sankcji grożących niewykonania ww.), „Mandaty za palenie śmieciami” (zawarto informacje nt. wysokości mandatów, a także kontakt do Straży Miejskiej w Zduńskiej Woli w sprawie zgłaszania podejrzeń palenia w piecach odpadami), „Czujniki jakości powietrza” (zawarto informacje nt. przystąpienia Miasta do programu PolAir 2.0, rozmieszczenia czujników powietrza na terenie Miasta i pomiarów jakości powietrza), „Uchwała antysmogowa” (zawarto informacje o obowiązującej uchwale antysmogowej, terminów wymiany pieców klasy trzeciej, czwartej i pozaklasowych).

²⁹M.in.: <https://zdunskawola.pl/dotacje-na-czyste-powietrze/>, <https://zdunskawola.pl/wymien-dym-na-czyste-powietrze/>, <https://zdunskawola.pl/zdunskawola-nie-musi-sie-dusic-czyli-jak-palic-by-nie-kopci/>, <https://zdunskawola.pl/stop-smog-w-2024-roku/>, <https://zdunskawola.pl/eliminujemy-trujacy-smog/>, <https://zdunskawola.pl/plan-na-2023-rok-walka-o-czyste-powietrze/>, <https://zdunskawola.pl/stop-smog-z-pompa/>, <https://zdunskawola.pl/plany-na-2022-2023-walka-ze-smogiem/>, <https://zdunskawola.pl/o-smogu-w-srodku-lata/>, <https://zdunskawola.pl/spada-liczba-trucielei-to-efekt-stop-smog/>, <https://zdunskawola.pl/wywsze-doplata-do-wymiany-kopciuchow/>, <https://zdunskawola.pl/wfos-oglasza-czyste-powietrze-2-0/>, <https://zdunskawola.pl/czyste-powietrze-spotkanie-informacyjne/>, <https://zdunskawola.pl/wspolpraca-miasta-i-powiatu-w-walce-ze-smogiem/>, <https://zdunskawola.pl/wietrzmy-nasze-miasto/>, <https://zdunskawola.pl/rusza-nabor-wnioskow-do-stop-smog/>, <https://zdunskawola.pl/walka-o-czyste-powietrze/>, <https://zdunskawola.pl/od-9-sierpnia-mozna-skladac-wnioski-o-dotacje-na-wymiane-piecow/>, <https://zdunskawola.pl/stop-smog/>, <https://zdunskawola.pl/dron-nad-kominami/>, <https://zdunskawola.pl/aplikacja-antysmogowa-dla-zdunskiej-woli-gotowa/>, <https://zdunskawola.pl/stop-smog-mamy-nowy-regulamin-przyznawania-dotacji-na-wymiane-piecow-weglowych/>, <https://zdunskawola.pl/eksperci-o-zmianach-w-zdunskiej-woli-imponujace/>, <https://zdunskawola.pl/srodowisko-to-wspolna-sprawa/>, <https://zdunskawola.pl/karsznice-w-sieci/>, <https://zdunskawola.pl/stop-smog-gazetka-informacyjna/>, <https://zdunskawola.pl/zdunskawola-nie-musi-sie-dusic-wspolna-akcja-strazy-miejskiej-i-strazy-pozarnej/>, <https://zdunskawola.pl/eko-lokalnie-w-zdunskiej-woli/>, <https://zdunskawola.pl/najbardziej-eko-jest-lokalnie-w-niedziele/>, <https://zdunskawola.pl/konkurs-ekologiczny-ekologia-na-co-dzien/>, <https://zdunskawola.pl/ekologicznie-i-lokalnie-na-pikniku/>, <https://zdunskawola.pl/eko-jest-lokalne/>, <https://zdunskawola.pl/zdunskawola-najlepsza-w-polsce/>, <https://zdunskawola.pl/o-miescie/programy-inwestycyjne-walczy-my-ze-smogiem/>, <https://zdunskawola.pl/ekologiczna-energia-w-kazdej-szkole/>, <https://zdunskawola.pl/mentorskie-wsparcie-ze-zdunskiej-woli/>, <https://zdunskawola.pl/48-godzin-w-zdunskiej-woli/>, <https://zdunskawola.pl/informatycy-powalcza-ze-smogiem/>, <https://zdunskawola.pl/wfos-oglasza-czyste-powietrze-2-0/>, <https://zdunskawola.pl/modernizacja-sieci-cieplowniczej-w-miescie-za-pieniadze-z-pois-osczednosci-i-efekt-ekologiczny/>, <https://zdunskawola.pl/uwaga-wazny-komunikat-ws-programu-zwiazanego-z-wymiana-starych-piecow-weglowych/>, <https://zdunskawola.pl/kolejna-szansa-na-dofinansowanie-do-wymiany-starego-pieca-weglowego/>, <https://zdunskawola.pl/sa-jeszcze-dotacje-na-wymiane-piecow-weglowych/>, <https://zdunskawola.pl/miasto-walczy-z-zanieczyszczaniem-powietrza/>, <https://zdunskawola.pl/jest-rezerwowa-lista-chetnych-na-dofinansowanie-do-wymiany-piecow-weglowych/>, <https://zdunskawola.pl/nabor-uzupelniajacy-na-dotacje-do-wymiany-piecow-weglowych/>, <https://zdunskawola.pl/wymiana-piecow-weglowych-mozliwy-nabor-uzupelniajacy/>, <https://zdunskawola.pl/batalia-o-czyste-powietrze/>, <https://zdunskawola.pl/kolejny-etap-realizacji-wymiany-piecow-weglowych-na-ekologiczne-zrodla-ogrzewania/>, <https://zdunskawola.pl/zdunskawola-bardzo-zainteresowani-wymiana-starych-piecow/>, <https://zdunskawola.pl/dotacje-do-wymiany-piecow-weglowych/>, <https://zdunskawola.pl/cieplo-z-sieci-i-geotermia-sposobem-na-smog/>, <https://zdunskawola.pl/ochrona-srodowiska-i-poprawa-jakosci-powietrza/>, <https://zdunskawola.pl/raport-who-o-jakosci-powietrza-w-miastach/>, <https://zdunskawola.pl/co-piec-kamienic-to-nie-jedna/>, <https://zdunskawola.pl/zlikwidujemy-kolejne-kopciuchy/>, <https://zdunskawola.pl/jak-prawidlowo-palic-w-pieczach-weglowych-akcja-edukacyjna-strazy-miejskiej/>, <https://zdunskawola.pl/kolejna-nagroda-dla-zdunskiej-woli/>, <https://zdunskawola.pl/samorzady-razem/>, <https://zdunskawola.pl/w-dobrowym-towarzystwie/>, <https://zdunskawola.pl/antysmogowy-mural/>.

3.6. W założonym okresie realizacji aktualnie obowiązującego POP³⁰ i w terminie przewidzianym w uchwale antysmogowej – przy średnim tempie wymiany kotłów na paliwo stałe z lat 2018-2023³¹, jak wyjaśnił Prezydent: „nie ma możliwości wyeliminowania z użytkowania wszystkich kotłów poniżej klasy 5 na terenie Miasta Zduńska Wola”. Powodem są zidentyfikowane liczne bariery „związane przede wszystkim z brakiem środków finansowych najuboższej grupy mieszkańców na poniesienie kosztów wymiany źródeł ogrzewania, dodatkowo wydłuża się czas oczekiwania na realizację inwestycji ze względu na ograniczenia dostępności nowych źródeł ogrzewania. Coraz częściej mieszkańcy zgłaszają problem z możliwością zakupu „od ręki” nowego kotła lub pompy ciepła. Ponadto ograniczenia wprowadzone w Programie Priorytetowym Czyste Powietrze dotyczące wymogu przeprowadzenia audytu energetycznego, wskazującego wybór odpowiedniego nowego źródła ogrzewania oraz instalowanie wyłącznie urządzeń spełniających wymogi powyżej klasy 5 tzw. podwyższonego standardu, powoduje przedłużenie czasu oczekiwania na realizację inwestycji”.

(akta kontroli str. 156)

3.7. Wykorzystując dane ze Zintegrowanego Systemu Ograniczania Niskiej Emisji (ZONE) Miasto Zduńska Wola, dokonywało analizy problemu ubóstwa energetycznego mieszkańców miasta. Na podstawie pozyskanych z systemu danych oraz przeprowadzonych wśród mieszkańców w latach 2017-2019 ankiet dotyczących głównego źródła ogrzewania, Miasto Zduńska Wola wprowadziło program wsparcia wymiany pieców węglowych na ekologiczne źródła ogrzewania w formie dotacji. W ramach miejskiego programu wymieniono 738 kotłów. Na podstawie danych z systemu ZONE na terenie Miasta zidentyfikowano w 2017 r. 2 947 punktów adresowych, w których źródłem ogrzewania był kocioł na paliwo stałe poniżej klasy 5.

(akta kontroli str. 156-157)

3.8. Miasto Zduńska Wola wdrożyło mechanizmy wsparcia (tzw. program osłonowy) nastawione na łagodzenie skutków ekonomicznych przeprowadzonej wymiany kotłów (zwiększenia opłat za ogrzewanie) udzielając dofinansowania do wymiany pieców węglowych na ekologiczne źródła ogrzewania ze środków własnych. W okresie objętym kontrolą z programem objęto 925 osoby (55 w 2017 r., 132 w 2018 r., 98 w 2019 r., 139 w 2020 r., 219 w 2021 r., 169 w 2022 r., 100 w 2023 r. i 13 w I połowie 2024 r.). Poniesione wydatki związane z wymianą źródeł ogrzewania, w okresie objętym kontrolą, kształtowały się następująco: w latach 2017-2018 z Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE) wydatkowano odpowiednio 326 981,30 zł i 866 645,90 zł oraz w latach 2019-2024 (I połowa) z budżetu Miasta Zduńska Wola wydatkowano odpowiednio 478 104,53 zł, 693 855,00 zł, 841 400,34 zł, 914 136,47 zł, 549 850,00 zł i 91 000,00 zł.

(akta kontroli str. 157)

3.9. Na terenie Miasta funkcjonowała gminna sieć ciepłownicza, która w okresie objętym kontrolą była sukcesywnie rozbudowywana, i tak: w 2017 r. rozbudowano 1 136,39 mb sieci i 434,73 mb przyłączy, w 2018 r. 87,60 mb sieci i 401,46 mb przyłączy, w 2019 r. 2 483,75 mb sieci i 1 098,65 mb przyłączy, w 2020 r. 1 733,76 mb sieci i 680,44 mb przyłączy, w 2021 r. 1 131,19 mb sieci i 987,58 mb przyłączy, w 2022 r. 254,25 mb sieci i 1 077,56 mb przyłączy oraz w 2023 r. 376,09 mb sieci i 555,1 mb przyłączy. Miejskie Sieci Ciepłe w Zduńskiej Woli dostarczały energię ciepłą do 358 przyłączy ciepłych obsługujących gospodarstwa domowe w budynkach indywidualnych i wielorodzinnych.

(akta kontroli str. 157)

³⁰ Harmonogramy ujęte w POP z 2020 r. obejmują następujące okresy: 2020-2026 [7 lat] w przypadku województw małopolskiego i śląskiego oraz 2021-2026 [6 lat] w przypadku województwa dolnośląskiego i łódzkiego.

³¹ Ustalenia z pkt 2.2.3.1. ppkt 1 lit. A.

3.10. W przeważającej ilości budynków wykorzystywanych przez Miasto i jego jednostki organizacyjne oraz spółki miejskie, główne źródło ogrzewania stanowiło podłączenie do miejskiej sieci ciepłej³². W pięciu przypadkach budynki ogrzewane były elektrycznie³³, w dwóch przypadkach jako źródło ciepła zastosowano kocioł olejowy³⁴, a w dwóch przypadkach zastosowano ogrzewanie gazowe³⁵. W jednej deklaracji CEEB Miasto jako źródło ogrzewania wskazało - kominek, koza, ogrzewacz powietrza na paliwo stałe (drewno, pellet lub inny rodzaj biomasy, węgiel)³⁶. W przypadku jednego budynku Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Sp. z o. o., tj. budynku warsztatu przy ul. Sieradzka 68-70 (w deklaracji CEEB rodzaj budynku - budynki garaży) zadeklarowano klasę kotła poniżej klasy 3 lub brak informacji, a rodzaj paliwa - węgiel i paliwa węglopochodne. Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że: „Przedmiotowy piec jest umiejscowiony i funkcjonuje w części budynku warsztatowego, która od wielu lat jest udostępniana podmiotowi zewnętrznemu w ramach świadczenia usług naprawczych taboru autobusowego na rzecz MPK Sp. z o.o. Firma świadcząca te usługi jest niezależnym podmiotem gospodarczym i to ona w ramach swojej działalności utrzymuje i serwisuje przedmiotowy piec. Należy tu zaznaczyć, iż budynek warsztatu ma już kilkadziesiąt lat i praktycznie wymaga generalnego remontu w szczególności pod kątem zabezpieczenia przed utratą ciepła. Obecnie Spółka jest w trakcie składania aplikacji o uzyskanie wsparcia na przeprowadzenie termomodernizacji budynku warsztatowego, które pozwoliłoby na skuteczne ocieplenie ścian i dachów oraz wymianę okien a więc skuteczne zabezpieczenie przed utratą ciepła. Miasto zobowiązało Spółkę do wymiany nieefektywnego źródła ciepła na nowe ekologiczne źródło ogrzewania zgodnie z uchwałą antysmogową do końca 2024 r.”.

(akta kontroli str. 134-135, 154, 158-160, 227, 230, 232, 260-324)

3.11. Na działania związane z promocją wdrażanych programów związanych z wymianą pieców na paliwo stałe/węglowe i edukacją mającą na celu podnoszenie świadomości ekologicznej mieszkańców Miasto w poszczególnych latach objętych kontrolą poniosło wydatki: w 2017 r. – 729,39 zł, w 2018 r. – 418,20 zł, w 2021 r. – 4 130,38 zł, w 2022 r. - 42 220,60 zł, w 2023 r. – 24 155,91 zł, w 2024 r. (do 15 listopada) – 17 905,18 zł. Natomiast koszty rozbudowy systemu ciepłowniczego i wymiany źródeł ciepła w budynkach wykorzystywanych przez Gminę i jej jednostki organizacyjne oraz spółki gminne kształtowały się następująco: w 2019 r. – 659 276,43 zł, w 2020 r. – 60 481,88 zł, w 2021 r. – 234 469,98 zł, w 2022 r. –

³² Budynki: Miejski Dom Kultury przy ul. Wolności 26, Miasta Zduńska Wola przy ul.: Stefana Żłotnickiego: nr 11(lokalne biurowe i budynek zbiorowego zamieszkania), przy ul. Stefana Żłotnickiego nr 12 (budynki Urzędu i Archiwum Zakładowe), przy ul. Stefana Żłotnickiego nr 3 (jeden budynek), Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Łaska 12, budynki miejskich przychodni leczniczych przy ul. Szadkowska 2 i przy ul. Srebrna 11, budynki Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Centrum Opieki Socjalnej przy ul. Królewskiej 8, budynek Miejskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji przy ul. Łaska 90, budynki MPWiK Sp. z o. o. przy ul. Królewska 15 (budynek warsztatowo-socjalny i budynek administracyjny), budynki Miejskiej Sieci Ciepłej Sp. z o. o. przy ul. Żeromskiego 7-9, budynek Muzeum Historii Miasta przy ul. Stefana Żłotnickiego 7, budynki przedszkoli: przy ul. Żytnia 19-23, przy ul. Getta Żydowskiego 17a, przy ul. Szadkowska 22a, przy ul. Stefana Żeromskiego 6, przy ul. Zielona 12, przy ul. Złota 67 (Zespół Szkolno-Przedszkolny), przy ul. Zielona 49, szkoły podstawowe: przy: ul. Spacerowa 90, ul. Łaska 84, ul. Jana Kilińskiego 27, ul. Zielona 46a, ul. Stefana Żeromskiego 2-4, ul. Wileńska 3, ul. 1 Maja 27, budynki TBS Żłotnicki przy ul. Kościelna 8 (rodzaj budynku - budynki/lokalne biurowe).

³³ Budynki Miasta Zduńska Wola: przy ul. Łaska 40 (rodzaj budynku - budynki/lokalne handlowo-usługowe), przy ul. Szadkowska 24A (rodzaj budynku - pozostałe budynki/lokalne mieszkalne gdzie indziej nie wymienione), przy ul. Świerkowa 65 (rodzaj budynku - pozostałe budynki/lokalne mieszkalne gdzie indziej nie wymienione), budynki Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Sp. z o. o. przy ul. Sieradzka 68-70 (Portiernia i budynek magazynowy), budynek MPWiK Sp. z o. o. przy ul. Królewska 15 – garaż.

³⁴ Budynki Miejskiej przychodni leczniczej przy ul. Adama Mickiewicza 4 i przedszkola przy ul. Kazimierza Kałuzewskiego 1d.

³⁵ Budynek Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacji Sp. z o. o. przy ul. Sieradzka 68-70 (rodzaj budynku - budynki/lokalne biurowe), budynki szkoły podstawowej przy ul. Wodna 32.

³⁶ Budynek Miasta Zduńska Wola przy ul. Adama Mickiewicza 11b (rodzaj budynku - budynki/lokalne biurowe).

1 720 611,65 zł. W latach 2017-2018 oraz 2023-2024 Miasto nie ponosiło wydatków w tym zakresie.

(akta kontroli str. 183, 192-196, 198, 203, 207-209, 252-253, 260-324)

4.1.- 4.2. Wdrożenie uchwały antysmogowej na terenie Miasta zgodnie z wyjaśnieniami Prezydenta napotyka na liczne bariery opisane w pkt. 3.6. niniejszego wystąpienia pokontrolnego. Dodatkową barierą w realizacji inwestycji - wymiany źródła ogrzewania jest informacja, że przyłączy do sieci gazowej będzie w najbliższej przyszłości ograniczone, a wręcz niedozwolone, zgodnie z Pakietem Fit for 55".

(akta kontroli str. 156)

4.3. Miasto podejmowało liczne działania w celu wyeliminowania lub ograniczenia zidentyfikowanych barier utrudniających pełne wdrożenie uchwał antysmogowych oraz wykonania postanowień POP związanych z ograniczeniem niskiej emisji i/lub wdrożeniem tych uchwał. W 2017 r. Miasto pozyskało środki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska w Łodzi na zadanie pn. „Wymiana pieców węglowych na ekologiczne źródła ogrzewania w Mieście Zduńska Wola” w ramach Programu Ograniczenia Niskiej Emisji (PONE), z którego w latach 2017-2018 wymieniono 188 pieców. Z kolei w 2018 r. Prezydent skierował do Ministra Energii apel w sprawie wprowadzenia norm jakości węgla wraz z systemem kontroli i certyfikacji, a także zgłosił do Pełnomocnika Prezesa Rady Ministrów ds. programu „Czyste Powietrze”, uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o wspieraniu termomodernizacji i remontów, ustawy o gospodarce opakowaniami i odpadami opakowaniowymi oraz ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Od roku 2019 Miasto uruchomiło miejski program dofinansowania do wymiany pieców węglowych na ekologiczne źródła ogrzewania. Dodatkowo od 15 lipca 2021 r. w Urzędzie Miasta działa gminny punkt konsultacyjny – informacyjny Programu Priorytetowego „Czyste Powietrze”, z którego korzystają mieszkańcy składając wnioski na dofinansowanie do wymiany nieefektywnych źródeł ogrzewania oraz do termomodernizacji budynków. Miasto prowadziło wymianę pieców oraz prace termomodernizacyjne w budynkach stanowiących zasób gminny. Prowadzone były także kampanie informacyjne w lokalnej rozgłośni „Nasze Radio” oraz podczas pikników ekologicznych.

Miasto Zduńska Wola nie zgłaszało uwag do podmiotu odpowiedzialnego za wykonanie uchwał antysmogowych ani nie przysyłało opinii do Urzędu Marszałkowskiego do projektu uchwał w sprawie programu ochrony powietrza.

(akta kontroli str. 200-207)

5.1. W Mieście Zduńska Wola według stanu na 1 lipca 2024 r. liczba punktów adresowych wynosiła 9 057³⁷, natomiast liczba punktów adresowych z co najmniej jedną złożoną deklaracją wyniosła 5 751 - poziom wypełnienia bazy CEEB w 63,5%³⁸.

³⁷ Zgodnie z danymi zawartymi w Państwowym Rejestrze Granic wykorzystywanymi przez bazę CEEB.

³⁸ Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że: „Liczba punktów adresowych w CEEB jest zacytana z Państwowego Rejestru Granic, co oznacza że nie dla wszystkich punktów musi być złożona deklaracja, gdyż nie jest to równoznaczne z zamieszkiwaniem oraz posiadaniem źródła ogrzewania na danej nieruchomości. (...) Oprócz tego na terenie miasta występują pustostany, obiekty w budowie, budynki przemysłowe, które posiadają nadane numery adresowe, jednak brak w nich zainstalowanego źródła ogrzewania a tym samym brak złożonej deklaracji. Z danych otrzymanych od Państwa wynika, iż w bazie CEEB według stanu na 1 lipca 2022 r., 1 lipca 2023 r. oraz 1 lipca 2024 r. liczba punktów adresowych wynosi 9 057. Natomiast według naszych danych na dzień 19 maja 2022 r. liczba punktów adresowych wynosiła 7 908, a na dzień 12 kwietnia 2023 r. według rankingu CEEB wynosiła 9 890³⁸. W sprawie mankamentów przy pracy z bazą CEEB dodała również: „Dodatkowe problemy występujące w korzystaniu z bazy CEEB to przede wszystkim brak spójności danych, szczególnie w przypadku kontroli kominiarskich. Z punktu działania kominiarzy system nie „przepuszcza” możliwości wpisania przeglądu bez przeprowadzenia inwentaryzacji budynku. Kominiarze wypełniają tylko pola z zakresu źródła bez uzupełnienia pozostałych pól. Gdy pracownik jst widzi przeprowadzoną inwentaryzację nie ma możliwości edytowania danych z punktu adresowego, jak również nie może przeprowadzić inwentaryzacji, gdyż w systemie ona już figuruje. Ponadto w przypadku stwierdzenia niezgodnego ze stanem faktycznym źródła ciepła w nieruchomości pomimo wprowadzenia aktualizacji przez kominiarza, nadal w systemie widoczne dla pracownika jst jest stare źródło ciepła. System powinien automatycznie wprowadzać aktualne dane. Ze względu na ten mankament ciągle widnieje w statystykach zawyżona ilość starych kopciuchów, pomimo dokonania ich wymiany. Podczas rozmowy z lokalnym kominiarzem uzyskano informację, iż brak szkoleń ze strony GUNB

(akta kontroli str. 157, 182-183, 186-187, 190-191, 193, 260-324)

5.2. Miasto podejmowało działania informacyjne wobec właściciela lub zarządcy budynku lub lokalu, którzy nie złożyli deklaracji o źródłach ciepła lub źródłach spalania paliw. Ww. informacje można było uzyskać na stronie internetowej Miasta <https://zdunskawola.pl>.

Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że: „Miasto Zduńska Wola w celu poinformowania właścicieli lub zarządców budynków lub lokali o konieczności złożenia deklaracji o źródłach ciepła podjęło działania informacyjne polegające na zamieszczeniu na stronie internetowej miasta artykułu informującego o konieczności złożenia deklaracji do bazy CEEB. Ponadto spółki miejskie, takie jak Miejskie Sieci Ciepne Sp. z o.o. oraz Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. również zamieściły na swoich stronach internetowych takie informacje. Jednocześnie Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. przy odbiorze odpadów komunalnych z nieruchomości przekazywało mieszkańcom ulotki udostępnione przez Główny Urząd Nadzoru Budowlanego”. Oświadczyła również, że: „W celu zapewnienia jak największego poziomu wypełnienia bazy CEEB Urząd monitorował/identyfikował punkty adresowe bez złożonej deklaracji o źródłach ciepła w ww. bazie przy weryfikacji złożonych wniosków o dofinansowanie z do wymiany pieców oraz przy składaniu wniosków do Programu Czyste Powietrze a także przy weryfikacji wniosków na dodatek węglowy. W przypadku braku deklaracji świadczeniobiorca musiał dokonać zgłoszenia”.

Urząd nie weryfikował bazy CEEB pod względem liczby punktów adresowych dla których nie złożono deklaracji CEEB i nie podjął działań mających na celu uzupełnienia bazy CEEB przez właścicieli i zarządców nieruchomości. Szerzej o powyższym w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 182-183, 187, 193, 198, 203, 208-209)

5.3. Badanie na próbie 35 złożonych do Urzędu deklaracji CEEB³⁹ potwierdziło, iż pracownicy BZEiOŚ rzetelnie wprowadzali (w szczególności w pełnym i aktualnym zakresie oraz terminowo) dane ze złożonych deklaracji o źródłach ciepła lub źródłach spalania paliw do bazy CEEB.

w zakresie obsługi systemu ZONE dotyczących wprowadzania protokołów kominarskich doprowadził, iż kominiarze wypracowali własną ścieżkę postępowania aby dopełnić wymogów formalnych. Brak szkolenia dla kominiarzy skutkuje ograniczeniem możliwości prawidłowego funkcjonowania systemu ZONE dla pracowników jst. Kolejnym problemem występującym w systemie jest możliwość usunięcia danych wprowadzonych przez różnych upoważnionych pracowników. Np. pracownik Straży Miejskiej może skasować protokół wprowadzony przez pracownika biura merytorycznego (i odwrotnie). Pomimo sygnalizowania tego problemu do GUNB, uznano, że program nie przewiduje wprowadzenia takich rozwiązań. Podczas spotkania Straży Miejskich województwa łódzkiego uznano, iż dopóki system nie zacznie poprawnie funkcjonować Strażnicy nie będą wprowadzać protokołów do systemu CEEB. Bardzo częstym zjawiskiem jest dublowanie deklaracji dla jednego punktu adresowego. Pojawiają się deklaracje z różnymi numerami kontrolnymi wprowadzone przez tą samą osobę, tego samego dnia, o tej samej godzinie. Wśród danych adresowych właściwych dla Miasta Zduńska Wola wprowadzane są przez mieszkańców deklaracje z terenu gminy Zduńska Wola. Według pracowników jst powinien być specjalny filtr uniemożliwiający składanie deklaracji niezgodnie z danymi adresowymi. Ponadto na szkoleniach dla pracowników jst przekazywano inne informacje niż w chwili obecnej oferuje system ZONE. Na szkoleniach podawano, iż pracownicy dokonujący kontroli środowiskowej będą mogli wprowadzać protokół bez inwentaryzacji budynku. W chwili obecnej jest to niemożliwe, nie można zatwierdzić protokołu kontroli środowiskowej bez przeprowadzonej inwentaryzacji budynku. Inwentaryzacja budynku miała być sporządzana na zaproszenie mieszkańca poprzez udostępniony w ZONE terminarz. W tej chwili ta funkcjonalność nie istnieje. Pracownicy urzędu nie posiadają uprawnień budowlanych aby byli w stanie przeprowadzać inwentaryzację budynków. Protokół zawiera dane szczegółowe i jego wypełnienie zajmie kilka godzin, nie mówiąc już o pomiarach i dokumentacji fotograficznej, której wymaga ZONE. Ponadto skierowanie pracownika wiąże się z zapewnieniem jego bezpieczeństwa, więc musiałby udać się z patrolem Straży Miejskiej. Ponadto pracownik przeprowadzający inwentaryzację ponosi odpowiedzialność karną za uzupełniony protokół. W Urzędzie Miasta brak jest wolnych zasobów kadrowych, które można byłoby skierować do tego zadania. Ponadto mieszkańcy mogą nie zgodzić się na przeprowadzenie inwentaryzacji budynku. Więc ani Straż Miejska ani pracownicy Biura Zarządzania Energią i Ochrony Środowiska nie będą mogli wprowadzić protokołów z kontroli środowiskowej i ich zatwierdzić z ZONE”.

³⁹ Po dziesięć losowo wybranych deklaracji CEEB złożonych do Urzędu w latach 2021-2023 i pięć deklaracji z 2024 r.

(akta kontroli str. 172-178, 260-324)

6.1. Zasady przeprowadzania kontroli indywidualnych systemów grzewczych pod kątem przestrzegania uchwał antyśmogowych i zakazu spalania odpadów w Urzędzie określone zostały w formie instrukcji⁴⁰, a prowadzenie takich kontroli zostało powierzone pracownikom Straży Miejskiej w Zduńskiej Woli⁴¹. Upoważnienia do przeprowadzenia ww. kontroli posiadali również pracownicy BZEiOŚ.

(akta kontroli str. 134, 136, 144-153, 167-171, 260-324)

6.2. Miasto zapewniło odpowiednie zasoby kadrowe. Do przeprowadzania kontroli systemów grzewczych. Prezydent upoważnił 10 pracowników Straży Miejskiej i dwoje pracowników BZEiOŚ⁴². Jak oświadczyła Dyrektor BZEiOŚ: „Straż Miejska w Zduńskiej Woli nie jest wyposażona w urządzenia mogące sprawdzać jakość opału w tym urządzenia certyfikowane do pomiaru suchości drewna. Strażnicy mają na swoim wyposażeniu miernik wielogazowy, który alarmem informuje ich przed niebezpiecznymi substancjami tj. tlenek węgla, gazy wybuchowe, siarkowodór oraz niebezpiecznie niski poziom tlenu w powietrzu”. Miasto zapewniło także zasoby finansowe do prowadzenia kontroli indywidualnych systemów grzewczych. W latach 2017 – 2024 kształtowały się one odpowiednio: 4 000,00 zł, 13 200,00 zł, 4 500,00 zł, 12 000,00 zł⁴³, 18 000,00 zł, 40 000,00 zł, 25 000,00 zł i 15 000,00 zł⁴⁴.

(akta kontroli str. 134, 136, 144-153, 183, 189, 193, 227-229, 232)

6.3. W okresie objętym kontrolą, Urząd nie sporządzał planów przeprowadzania kontroli indywidualnych systemów grzewczych. Straż Miejska sporządziła taki plan kontroli na czwarty kwartał 2024 r., w trakcie trwania kontroli NIK.

Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że: „Kontrole indywidualnych systemów grzewczych w latach 2017 – 2024 były realizowane na podstawie zgłoszeń mieszkańców oraz z własnej inicjatywy. Mimo, że nie był wdrażany plan kontroli to kontrole były prowadzone przez strażników na podstawie obserwacji, jakie odbywały się podczas patroli terenu miasta. W godzinach kiedy najczęściej jest rozpalane w piecach strażnicy patrolowali obszary poszczególnych osiedli domków jednorodzinnych i gdy zapach dymu lub jego wygląd mógł wskazywać na spalanie odpadów podejmowali oni czynności kontrolne. Podczas odpraw przed służbą był ten temat omawiany na bieżąco i wspólnie decydowano, który obszar, kamienice, firmy (np. meblarskie) lub konkretne adresy będą kontrolowane. Dużą pomocą w wyznaczaniu obszarów i punktów do prowadzenia kontroli były m.in. rozmowy z przedstawicielami TBS „Złotnicki”. Wskazywali gdzie widzą problem spalania odpadów. W celach kontroli nie wykorzystywano danych zawartych w systemie CEEB oraz deklaracjach o źródłach ciepła lub źródłach spalania paliw w poszczególnych latach objętych kontrolą NIK”.

(akta kontroli str. 183, 188, 193)

6.4. Kontrole indywidualnych systemów grzewczych prowadzono w Mieście zgodnie z art. 379 -382 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska⁴⁵. W upoważnieniach wydanych przez Prezydenta wskazano uprawnienia określone z art. 379 ust. 3 Poś. W przypadkach stwierdzonych nieprawidłowości

⁴⁰ Instrukcja/Check lista dot. przeprowadzania kontroli spalania prowadzonych przez Straż Miejską w Zduńskiej Woli przedstawiała podstawowe punkty, na które należy zwrócić uwagę przez kontrolującego, tj.: w przypadku kontroli spalania: posiadanie protokołów kontroli i upoważnienia podczas kontroli, także rękawiczek masetek i okularów, wylegitymowania się, zwrócenie uwagi co znajduje się przy piecu, pytanie czym jest palone i czy rozpalono palenisko od dołu czy od góry, jak wygląda ruszt i palenisko, sfotografowanie, odczytanie protokołu przed podpisaniem. W przypadku poboru próbki popiołu: zaopatrzenie w wiaderko, łopatkę, plombę, zwrócenie uwagi, że przy poborze próbki uczestniczy osoba kontrolowana, sfotografowanie czynności poboru próbki przed wysypaniem, w trakcie wysypanie i po zaplombowaniu.

⁴¹ Tj. komórki organizacyjnej Urzędu Miasta Zduńska Wola (dalej Straż Miejska).

⁴² Dyrektor i Zastępca Dyrektora BZEiOŚ.

⁴³ Przy czym na badanie próbek popiołu w latach 2019–2020 zapewniono dodatkową kwotę 6 100,00 zł.

⁴⁴ Przy czym na badanie próbek popiołu w latach 2021-2024 zapewniono dodatkową kwotę 6 027,00 zł na każdy poszczególny rok.

⁴⁵ Dz. U. z 2024 r. poz. 54 ze zm. (dalej Poś).

kontrole kończyły się zastosowaniem odpowiednich sankcji karnych (wniosków o ukaranie skierowanych do sądu, mandatów karnych). Z czynności kontrolnych sporządzano protokoły zgodnie z art. 380 ust. 1 Poś⁴⁶. Pracownicy upoważnieni do przeprowadzania kontroli (w tym Dyrektor i Zastępca Dyrektora BZEiOŚ), a także Inspektorzy BZEiOŚ zostali również upoważnieni przez Prezydenta do wprowadzania danych i informacji do ewidencji CEEB z przeprowadzonych kontroli, o których mowa w art. 379 ust. 1 Poś w zakresie źródeł spalania paliw o mocy cieplnej mniejszej niż 1 MW, spełnienia wymagań określonych w uchwale antysmogowej, o której mowa w art. 96 ust. 1 Poś.

(akta kontroli str. 134, 136, 144-153, 167-178, 255-256, 260-324)

6.5. W latach 2017 – 2024 (do 31 października) Straż Miejska przeprowadziła odpowiednio: 31, 144, 223, 181, 241⁴⁷, 82⁴⁸, 289⁴⁹ i 120⁵⁰ kontroli palenisk w domach jednorodzinnych i wielorodzinnych na terenie Miasta. W każdym roku objętym kontrolą, liczba kontroli przekroczyła minimalną ilość kontroli planowanych na dany rok dla miasta o liczbie mieszkańców pon. 50 tys. określoną w programach ochrony powietrza dla strefy łódzkiej⁵¹. W latach objętych kontrolą w wyniku ww. kontroli Strażnicy Miejscy za spalanie odpadów w piecach na paliwa stałe nakładali mandaty karne tj. odpowiednio: 12 mandatów karnych (na ogólną kwotę 1 550,00 zł)⁵², 21 (na ogólną kwotę 4 000,00 zł)⁵³, 72 (na ogólną kwotę 11 200,00 zł)⁵⁴, 37 (na ogólną kwotę 6 900,00 zł)⁵⁵, 27 (na ogólną kwotę 6 250,00 zł)⁵⁶, 18 (na ogólną kwotę 4 050,00 zł)⁵⁷, 24 (na ogólną kwotę 3 150,00 zł)⁵⁸ i osiem mandatów (na ogólną kwotę 1 500,00 zł)⁵⁹. W latach objętych kontrolą, w ramach przeprowadzonych kontroli Strażnicy pouczyli odpowiednio: zero, dziewięć, osiem, trzy, pięć, 18, 38 i 13 osób. Ponadto w związku ze spalaniem odpadów zostały skierowane wnioski do sądu o ukaranie: jeden wniosek w 2018 r. (w wyniku którego wymierzono grzywnę w wysokości 500,00 zł), jeden wniosek w 2019 r. (w wyniku którego wymierzono grzywnę 800,00 zł plus 130,00 zł na rzecz Skarbu Państwa tytułem zryczałtowanych kosztów postępowania sądowego i 622,70 zł zwrotu na rzecz Miasta - kosztów ekspertyzy paleniskowej, dwa wnioski w 2020 r. (w jednym przypadku wymierzono grzywnę w wysokości 600,00 zł, w drugim przypadku ukarano grzywną 400,00 zł plus 90,00 zł na rzecz Skarbu Państwa tytułem zwrotu zryczałtowanych kosztów postępowania sądowego i 622,70 zł zwrotu na rzecz Miasta (kosztów ekspertyzy paleniskowej)), jeden wniosek w 2021 r. (ukarano grzywną 500,00 zł plus 100,00 zł na rzecz Skarbu Państwa tytułem zwrotu zryczałtowanych kosztów postępowania sądowego i 622,70 zł zwrotu na rzecz Miasta (kosztów ekspertyzy paleniskowej)), dwa wnioski w 2023 r. (w jednym przypadku ukarano

⁴⁶ Badanie przeprowadzono na próbie losowej 40 protokołów kontroli (po pięć protokołów z każdego roku objętego kontrolą).

⁴⁷ W tym 105 interwencji własnych i 136 interwencji zleconych.

⁴⁸ W tym 26 interwencji własnych i 56 interwencji zleconych.

⁴⁹ W tym 207 interwencji własnych i 82 interwencji zleconych.

⁵⁰ W tym 87 interwencji własnych i 33 interwencje zlecone.

⁵¹ Uchwała nr XX/303/20 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 15 września 2020 r. w sprawie ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 6 listopada 2020 r. poz. 5935) i Uchwała nr LXIII/694/23 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 21 listopada 2023 r. w sprawie ochrony powietrza i planu działań krótkoterminowych dla strefy łódzkiej (Dz. Urz. Woj. Łódzkiego z dnia 7 grudnia 2023 r. poz. 9981).

⁵² Jeden w kwocie 500 zł, jeden w kwocie 300 zł, po pięć w kwocie 100 i 50 zł.

⁵³ Cztery w kwocie 500 zł, pięć w kwocie 200 zł, osiem w kwocie 100 zł i cztery mandaty w kwocie 50 zł.

⁵⁴ Cztery w kwocie 500 zł, dwa w kwocie 400 zł, pięć w kwocie 300 zł, 14 w kwocie 200 zł, 35 w kwocie 100 zł i 12 w kwocie 50 zł.

⁵⁵ Sześć w kwocie 500 zł, dwa w kwocie 300 zł, siedem w kwocie 200 zł, 16 w kwocie 100 zł i 6 w kwocie 50 zł.

⁵⁶ Siedem mandatów w kwocie 500 zł, cztery mandaty w kwocie 300 zł, jeden w kwocie 200 zł, 12 w kwocie 100 zł i trzy mandaty w kwocie 50 zł.

⁵⁷ Cztery w kwocie 500 zł, jeden w kwocie 300 zł, jeden w kwocie 250 zł, pięć w kwocie 200 zł, trzy w kwocie 100 zł i cztery w kwocie 50 zł.

⁵⁸ Jeden mandat w kwocie 500 zł, dwa mandaty w kwocie 300 zł, 20 mandatów w kwocie 100 zł i jeden w kwocie 50 zł.

⁵⁹ Dwa mandaty w kwocie 500 zł, cztery mandaty w kwocie 100 zł i dwa mandaty w kwocie 50 zł.

grzywną 800,00 zł plus 130,00 zł na rzecz Skarbu Państwa tytułem zwrotu zryczałtowanych kosztów postępowania sądowego i 622,70 zł zwrotu na rzecz Miasta - kosztów ekspertyzy paleniskowej, w drugim przypadku ukarano grzywną w wysokości 600,00 zł plus 130,00 zł na rzecz Skarbu Państwa tytułem zwrotu zryczałtowanych kosztów postępowania sądowego i 622,70 zł zwrotu na rzecz Miasta - kosztów ekspertyzy paleniskowej.

(akta kontroli str. 255-256)

6.6. W toku prowadzonych kontroli indywidualnych systemów grzewczych kontrolujący nie sprawdzali standardów urządzeń grzewczych w celu zweryfikowania ich zgodności z wymogami uchwały antysmogowej. Szerzej o powyższym w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 183, 188)

6.7. W trakcie przeprowadzanych kontroli palenisk Straż Miejska nie sprawdzała jakości wykorzystywanego przez mieszkańców paliwa grzewczego. Ponadto strażnicy miejscy w protokołach z kontroli palenisk nie odnotowywali sprawdzenia certyfikatów jakościowych paliw stałych. Szerzej o powyższym w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 183, 172-178, 189, 193, 260-324)

6.8. W okresie objętym kontrolą, tylko w 11 kontrolach indywidualnych systemów grzewczych na 1 311 przeprowadzonych kontroli pobrano próbkę popiołów/opalu do analizy w celu zweryfikowania przestrzegania zakazu spalania śmieci oraz stosowania paliwa odpowiedniej jakości. O czym szerzej w sekcji: *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli str. 189-190, 193-255)

6.9. Straż Miejska podczas kontroli spalania nie weryfikowała i nie dokonywała aktualizacji danych zamieszczonych w CEEB, dotyczących kontrolowanych punktów. Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że: „Jednym z powodów jest jej nefunkcjonalność. W naszej opinii takie działanie może znacznie przedłużyć samą czynność kontroli spalania, a dodawanie wszystkich innych danych niż sama kontrola spalania powoduje w perspektywie, że idea kontroli palenisk zmieni się w długotrwałe i uciążliwe audyty budynków. To przeczy zasadzie ergonomii podejmowania interwencji. Należy sobie uświadomić iż sama kontrola paleniska zajmuje ok. 15 minut zatem im więcej zadań dokładamy tym dłużej będą trwały kontrole”. Oświadczyła również, iż: „Miasto Zduńska Wola otrzymało 3 terminale mobilne, jednakże ze względu na brak formalnego sposobu ich przekazania (w formie umowy lub innego równoważnego dokumentu) nie są one użytkowane. W celu prawidłowego korzystania z terminali należy logować się do systemu profilem zaufanym, by złożyć podpis elektroniczny. Nie ma pewności, że urządzenia te posiadają program antywirusowy, który zabezpieczy dane logowania w należyty sposób. Dostarczony materiał eksploatacyjny (1 rolka samokopiująca) nie jest wystarczający, by prawidłowo pracować z tym urządzeniem. Stosując ten rodzaj materiału eksploatacyjnego istnieje duże prawdopodobieństwo, że po pewnym czasie wydruk będzie nieczytelny lub wyblaknie. Na zadawane pytania, kto ma zapewnić odpowiednią ilość papieru do druku protokołów gminy zostały poinformowane, że to ich zadanie. Gminy nie mają zabezpieczonych środków w budżecie, by ponosić dodatkowe koszty, o których wcześniej nie było informacji. Wraz z terminalami dostarczone zostały karty SIM z wykupionym rocznym abonamentem. Przedłużenie abonamentu, to kolejny nieplanowany wydatek dla gmin. Ponadto wydruk protokołu kontroli, który zajmuje kilka stron w formacie A4 na rolce o szerokości 5,5 cm, która po pewnym czasie wyblaknie mija się z celem i stanowi pewien absurd”.

(akta kontroli str. 183, 190, 193)

6.10. W latach 2017 – 2024 nie wpłynęły do Urzędu skargi dotyczące spalania przez mieszkańców Miasta odpadów/paliw stałych nieodpowiedniej jakości

w indywidualnych systemach grzewczych. Badanie na próbie 39 raportów zgłoszeń mieszkańców Miasta do Straży Miejskiej w sprawie spalania odpadów wykazało, że strażnicy miejscy interweniowali/reagowali w czasie do 20 minut od otrzymania zgłoszenia.

(akta kontroli str. 184, 193, 257-258, 260-324)

7.1. Miasto prowadziło działania promujące wymianę kotłów na paliwa stałe niespełniające wymagań uchwał antysmogowych, o których wspomniano w pkt 3 niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 135-136, 154, 158-164, 251, 260-324)

7.2. W Mieście utworzono punkt obsługi programu Czyste Powietrze⁶⁰. Informacje o jego działalności udostępnione zostały na stronie internetowej Miasta, o czym wspomniano w pkt 3 wystąpienia pokontrolnego. Zgodnie z informacjami zamieszczonymi na ww. stronie internetowej punkt działa w Biurze Zarządzania Energią i Ochroną Środowiska w Urzędzie Miasta Zduńska Wola w trzy dni robocze po trzy do czterech godzin dziennie. W informacjach na ww. stronie umieszczono numer telefonu i adres e-mail w celu kontaktu/umówienia wizyt w punkcie i usprawnienia obsługi mieszkańców.

(akta kontroli str. 135-136, 154, 158-164, 251, 260-324)

7.3. W zakresach obowiązków służbowych, uprawnień i odpowiedzialności pracowników zatrudnionych w Urzędzie Miasta Zduńska Wola, tj. Dyrektora BZEiOŚ jak i dwóch osób zatrudnionych na stanowisku Inspektora w ww. biurze, osoby te zobowiązano m. in. do: prowadzenia działań informacyjnych o istniejących możliwościach dofinansowania w zakresie wymiany systemów grzewczych, prowadzenia punktu konsultacyjno-informacyjnego programu priorytetowego Czyste Powietrze, realizacji programów wymiany źródeł ogrzewania w celu likwidacji tzw. niskiej emisji, propagowania programów i zachowań ekologicznych wśród mieszkańców Miasta.

Urząd posiadał informacje nt. złożonych wniosków z programu Czyste Powietrze za pośrednictwem Miasta. Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że: „W ramach zawartego porozumienia z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi za pośrednictwem Gminnego punktu konsultacyjno – informacyjnego programu priorytetowego „Czyste Powietrze” w latach 2021 – 2024 zostało złożonych 479 wniosków o dofinansowanie i płatność (stan na dzień 15 listopada 2024 r.)”. Dodała, że: „Należy nadmienić, iż Gmina Miasto Zduńska Wola jest na 3 miejscu w rankingu najbardziej aktywnych gmin w zakresie liczby składanych wniosków. W rankingu uwzględniono wszystkie wnioski o dofinansowanie złożone dla budynków jednorodzinnych i lokali mieszkalnych w tych budynkach z terenu gminy, która zawarła porozumienie w sprawie realizacji programu „Czyste Powietrze” z Wojewódzkim Funduszem Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, niezależnie od sposobu złożenia wniosku o dofinansowanie (tj. nie ma znaczenia czy wniosek został złożony za pośrednictwem gminy, czy bezpośrednio w Wojewódzkim Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, elektronicznie, czy też w banku). Liczba wszystkich złożonych wniosków z terenu Miasta Zduńska Wola wynosi 1440, liczba zawartych umów z beneficjentami: 1206, liczba zrealizowanych przedsięwzięć: 753, kwota wypłaconych dotacji: 11 780 331,15 zł”.

(akta kontroli str. 134, 144-153, 197, 202-203, 208-209, 260-324)

7.4. Miasto prowadziło szereg akcji edukacyjno-informacyjnych w zakresie wymagań dla indywidualnych systemów grzewczych określonych w uchwałach antysmogowych i POP. Ww. działania opisano w pkt 3 wystąpienia pokontrolnego.

(akta kontroli str. 135-136, 154, 158-164, 251, 260-324)

⁶⁰ Pn. Punkt konsultacyjno-informacyjny programu priorytetowego Czyste Powietrze.

7.5. Na stronie internetowej Miasta zamieszczano informacje dotyczące problematyki zanieczyszczenia powietrza i dostępności źródeł finansowania działań naprawczych w tym zakresie (np. poprzez udostępnienie informacji o aktualnej jakości powietrza lub odnośnika do informacji o programie Czyste Powietrze) o czym szerzej również w pkt 3.

(akta kontroli str. 135-136, 154, 158-164, 251, 260-324)

7.6. Aktualne informacje dla mieszkańców (innych osób przebywających w Mieście) o stanie jakości powietrza zamieszczane były na stronie internetowej Miasta⁶¹.

Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że: „Miasto zamieszcza na stronie internetowej powiadomienia o ryzyku wystąpienia przekroczenia średniorocznego poziomu docelowego substancji w pyłe zawieszonym PM10. Informacje dostępne są pod linkiem: Ostrzeżenia dla Zduńskiej Woli - Miasto Zduńska Wola. Ponadto na stronie internetowej Montujemy czujniki smogu - Miasto Zduńska Wola mieszkańcy znajdują informacje o zamontowanych czujnikach oraz link przekierowujący na stronę http://polair.eu/city/zdunska_wola, gdzie na bieżąco można monitorować jakość powietrza na terenie miasta”.

(akta kontroli str. 197, 202, 208-209)

7.7. Wydatki poniesione w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą na działania edukacyjne i promocyjne mające na celu ograniczenie niskiej emisji i wymianę kotłów na paliwa stałe niespełniających wymagań uchwał antysmogowych wskazano w pkt 3 wystąpienia pokontrolnego. W okresie objętym kontrolą, Miasto poniosło ww. wydatki w kwocie ogółem 89 559,66 zł⁶² i nie przekroczyły one progów/kwot obligujących do stosowania przepisów ustawy z dnia 11 września 2019 r. Prawo zamówień publicznych⁶³, a także wcześniej obowiązującej ustawy.

(akta kontroli str. 198, 203, 207-209, 253)

8. Wydatki na ochronę powietrza związane z wymianą pieców na paliwa stałe w latach 2017-2018 finansowane były ze środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi, a od roku 2019 finansowane były ze środków własnych Miasta. W latach 2017 – 2024 (I półrocze) wynosiły one odpowiednio: 327 tys. zł, 867 tys. zł, 478 tys. zł, 694 tys. zł, 841 tys. zł, 914 tys. zł, 550 tys. zł i 91 tys. zł. W latach 2017 -2023 procentowy udział ww. wydatków

⁶¹ Wspomniano także w p. 3.5.

⁶² Na ww. kwotę złożyły się wydatki obejmujące: w 2017 r.: wydruk plakatów dotyczących dotacji na wymianę ogrzewania na kwotę 298,89 zł, wydruk naklejek o dofinansowaniu ze środków WFOŚiGW na wymianę źródeł ciepła na ekologiczne na kwotę 430,50 zł; w 2018 r. - wydruk 50 szt. plakatów dotyczących spotkania informacyjnego w sprawie dotacji na wymianę źródła ogrzewania na kwotę 418,20 zł; w 2021 r.: wykonanie gadżetów przeznaczonych do prowadzenia działań edukacyjnych i informacyjnych w ramach Gminnego punktu konsultacyjno – informacyjnego PP Czyste Powietrze na kwotę 1 475,00 zł, wykonanie roll-up do prowadzenia działań edukacyjnych i promocyjnych w ramach Gminnego punktu konsultacyjno – informacyjnego PP Czyste Powietrze na kwotę 325,00 zł, wykonanie materiałów promocyjnych i reklamowych na potrzeby prowadzenia działań edukacyjnych i informacyjnych PP Czyste Powietrze na kwotę 1400,00 zł, zakup materiałów reklamowych i promocyjnych do PP Czyste Powietrze na kwotę 930,38 zł; w 2022 r.: zakup nagród dla dzieci w ramach konkursu ekologicznego – „Ekologiczne ozdoby świąteczne” na kwotę 3 937,07 zł, zakup gadżetów na potrzeby konkursów ekologicznych na kwotę 5 915,00 zł, druk materiałów informacyjnych na potrzeby PP Czyste Powietrze na kwotę 14 231,00 zł, usługa polegająca na wykonaniu materiałów informacyjnych, edukacyjnych przeznaczonych do prowadzenia działań edukacyjnych i informacyjnych w ramach Gminnego Punktu konsultacyjno-informacyjnego PP Czyste Powietrze na kwotę 7 000,00 zł, zakup materiałów biurowych, szkoleniowych i nagród w ramach działalności PP Czyste Powietrze na kwotę 6 122,75 zł, usługa druku materiałów informacyjnych PP Czyste Powietrze na kwotę 5 014,78 zł; w 2023 r.: zakup nagród na konkursy ekologiczne na kwotę 3 716,46 zł, zakup gier edukacyjnych z zakresu ochrony powietrza na kwotę 6 400,00 zł, zakup sadzonek wrzósów na potrzeby promowania edukacji ekologicznej wśród mieszkańców podczas III edycji Pikniku Ekologicznego „Najbardziej EKO jest lokalnie” na kwotę 2 800,00 zł, zakup czujników powietrza, czadu, dymu, gazu na potrzeby Gminnego punktu konsultacyjno – informacyjnego PP Czyste Powietrze na kwotę 11 239,45 zł; w 2024 r.: zakup sadzonek wrzósów na potrzeby promowania edukacji ekologicznej wśród mieszkańców podczas IV edycji Pikniku Ekologicznego „Najbardziej EKO jest lokalnie” na kwotę 1 800,00 zł, zakup materiałów warsztatowych w ramach PP Czyste Powietrze na kwotę 2 601,01 zł, usługa reklamowa w ramach promocji PP Czyste Powietrze na kwotę 8 867,07 zł, wykonanie materiałów promocyjnych na potrzeby Gminnego punktu konsultacyjno – informacyjnego PP Czyste Powietrze na kwotę 4 637,10 zł.

⁶³ Dz.U.2024.1320 t.j.

w stosunku do dochodów własnych Miasta kształtował się odpowiednio: 0,88%, 2,35%, 1,17%, 1,53%, 1,44%, 1,48% i 0,79%. W latach 2017-2018 założono, że ze środków finansowych PONE zostanie wymienionych 309 kotłów na paliwa stałe, natomiast w ww. okresie sfinansowano wymianę 187 kotłów. W latach 2019 – 2024 założono, że wymiana kotłów na paliwa stałe zostanie sfinansowana w ilości odpowiednio: 100, 200, 230, 181, 181 i 142 sztuk. Natomiast w ww. okresie wymieniono odpowiednio: 98, 139, 219, 169, 100 i 13 (w I półroczu) sztuk pieców węglowych.

(akta kontroli str. 135, 161-166, 251, 260-324)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. Nierzetelnie sporządzano sprawozdania z realizacji POP w zakresie danych w kolumnie nr 10 „Wskaźnik monitorowania postępu” bowiem w latach 2017 – 2021 w kolumnie tej nie podawano liczby budynków, w których wymieniono lokalne źródło ciepła opalane węglem na niskoemisyjne opalane paliwami ciekłymi, a jedynie liczbę mieszkańców objętych dofinansowaniem.

Jak wyjaśniła Dyrektor BZEiOŚ liczba mieszkańców objętych dofinansowaniem była tożsama z liczbą wymienionych kotłów, z wyjątkiem roku 2021, gdzie zlikwidowano 221 pieców, natomiast udzielono 219 dofinansowań ze względu to, iż w przypadku dwóch nieruchomości zlikwidowano po dwa piece. Ponadto sprawozdania z POP w tym zakresie nie były kwestionowane przez Urząd Marszałkowski”.

(akta kontroli str. 185-219)

2. Wbrew uchwale nr XXXV/690/13 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 26 kwietnia 2013 r. w sprawie programu ochrony powietrza dla strefy w województwie łódzkim w celu osiągnięcia poziomu dopuszczalnego pyłu zawieszonego i poziomu docelowego benzo(a)pirenu zawartego w pyłe zawieszonym PM10 oraz planu działań krótkoterminowych oraz uchwałą nr XLII/778/13 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO z dnia 25 listopada 2013 r. w sprawie zmiany uchwały Nr XXXV/690/13 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 26 kwietnia 2013 roku, w przypadku kierunku nr 9, w latach 2017-2018 nie prowadzono inwentaryzacji źródeł emisji punktowej i powierzchniowej - utworzenie baz danych pozwalających na inwentaryzację źródeł emisji.

Jak wyjaśniła Dyrektor BZEiOŚ w roku 2017, 2018 nie ujęte zostały działania z kierunku 9 w zakresie identyfikacji źródeł emisji pyłu zawieszonego PM10 oraz rozwoju narzędzi do zintegrowanego zarządzania jakością powietrza w sprawozdaniach ze względu, iż baza była w procesie tworzenia. W 2017 roku Miasto rozpoczęło tworzenie bazy nieruchomości, w których zainstalowane były nieekologiczne źródła ogrzewania. Dzięki tej bazie możliwe było złożenie wniosku na dofinansowanie w ramach Programu PONE do WFOŚiGW w Łodzi. Baza ta sukcesywnie była uzupełniana o kolejne punkty adresowe z zainstalowanym węglowym źródłem ciepła. W roku 2018 Miasto przeprowadziło rozeznanie rynku w zakresie pełnej inwentaryzacji źródeł ogrzewania na terenie miasta. Jednak ze względu na wysokie koszty ok. 1 mln zł Miasto zrezygnowało ze zlecenia inwentaryzacji podmiotom zewnętrznym i powyższe prace sukcesywnie wykonywało we własnym zakresie.

(akta kontroli str. 223-224, 230-231)

3. Urząd nie monitorował danych wprowadzonych do bazy CEEB, zarówno w kwestii złożonych deklaracji, jak i w kwestii braku złożenia deklaracji CEEB przez mieszkańców Miasta. pomimo dostępu do takich informacji z bazy CEEB.

Z danych otrzymanych z Urzędu⁶⁴ w dniu 4 grudnia 2024 r. wynika, że w systemie CEEB widniało 3 800 punktów adresowych, dla których nie została złożona deklaracja, 5 749 punktów adresowych, dla których została złożona deklaracja, a w ww. systemie zarejestrowanych było w Mieście 9 060 punktów adresowych (dane z Państwowego Rejestru Granic⁶⁵). Analiza powyższych danych wykazała, że suma punktów adresowych dla których złożono deklaracje CEEB i suma punktów adresowych dla których nie złożono deklaracji CEEB wyniosła 9 549 pozycji adresowych i była o 489 wyższa od liczby punktów adresowych (dane z PRG). W wyniku porównania danych adresowych, dla których złożono deklarację CEEB z punktami adresowymi dla których takiej deklaracji nie składano wynika, że w przypadku 505 pozycji adresowych dane adresowe się powielają⁶⁶, część danych adresowych jako numer domu zawiera pięciocyfrową liczbę, a w kilku przypadkach brak było numeru domu. Urząd nie podjął działań zmierzających do uzupełnienia bazy CEEB przez właścicieli i zarządców nieruchomości. Zgodnie z art. 27h ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 2008 r. o wspieraniu termomodernizacji budynków i remontów oraz centralnej ewidencji emisyjności budynków⁶⁷, niezłożenie w terminie deklaracji CEEB, podlega karze grzywny.

Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że: „W związku z nałożonymi na jst dodatkowymi działaniami typu sprzedaż węgla dla mieszkańców czy wypłata rekompensat dla zakładów energetycznych i dodatków dla podmiotów wrażliwych nie było możliwości wnikliwej weryfikacji bazy CEEB”. Dodała także, że: „Funkcjonariusze Straży Miejskiej w Zduńskiej Woli w trakcie podejmowania interwencji – kontroli spalania nie prowadzili kontroli wpisów podmiotów do bazy CEEB. Nie nałożyli tym samym na nikogo mandatów karnych kredytowanych. Z praktycznego punktu widzenia ewidencja CEEB i ZONE jest dla funkcjonariuszy straży gminnych niepraktycznym i zbędnym obciążeniem. Prowadzenie kontroli spalania często trwa od kilku do kilkunastu minut dodawanie kolejnych obowiązków, takich jak sprawdzenie w bazie danych, czy ewidencjonowanie budynków w tym momencie powoduje nadmierne wydłużenie się samej czynności kontrolnej. Należy wziąć pod uwagę, że kontrole spalania najczęściej są formą niezapowiedzianą. Z punktu widzenia obywatela może stać się to uciążliwe jeśli funkcjonariusze przyjdą na kontrolę i spędzą godzinę przy czym przepisy art. 225 KK wskazują, że nie można utrudniać lub uniemożliwiać prowadzenia kontroli. Funkcjonariusze Straży Miejskiej dbają, aby właściwie zapewnić sobie bezpieczeństwo podczas tych kontroli i żeby nie powodowały one przez jej długość i specyfikę nadmiernej uciążliwości dla domowników”. Dodała również, iż „Baza CEEB jest bazą stworzoną i administrowaną przez Główny Urząd Nadzoru Budowlanego. Właściciele/zarządcy nieruchomości mogą złożyć w wersji papierowej deklarację do CEEB za pośrednictwem gminy lub elektronicznie za pomocą profilu zaufanego. Urząd Miasta nie odpowiada za dane umieszczone w CEEB. Podczas składania deklaracji w 2021 r. GUNB informował gminy, że nie odpowiadają za dane złożone w deklaracjach. Ponadto baza CEEB zawiera liczne błędy, zdublowane adresy, występuje złe filtrowanie danych. Aby zweryfikować dane umieszczone w CEEB Urząd Miasta musiałby zatrudnić dodatkową osobę, która zajęłaby się tylko i wyłącznie weryfikowaniem tych danych. Ponadto na samorządy zostało narzucone dodatkowe zadanie – dystrybucja paliwa stałego dla gospodarstw domowych. Zadanie to w znacznym stopniu ograniczyło a nawet uniemożliwiło wykonywanie bieżących zadań

⁶⁴ Tj. z BZEiOŚ.

⁶⁵ Dalej również PRG.

⁶⁶ Różnice w numeracji polegały na zapisaniu małej lub dużej litery przy numerze, myślnika zamiast ukośnika, itp.

⁶⁷ Dz. U. z 2024 r. poz. 1446 (dalej ustawa o wspieraniu termomodernizacji).

w związku z zaangażowaniem bardzo licznej kadry urzędu. Pracownicy odpowiedzialni za dofinansowania do wymiany pieców węglowych na źródła ekologiczne podczas weryfikacji wniosków złożonych do miejskiego programu dokonywali weryfikacji złożonych deklaracji w bazie CEEB. Pracownicy MOPS dokonujący wypłaty dodatku węglowego, osłonowego czy gazowego również dokonywali weryfikacji złożonych deklaracji. Ponadto pracownicy Urzędu Miasta podczas realizacji wniosków o zakup paliwa stałego dla gospodarstw domowych dokonywali weryfikacji deklaracji w bazie CEEB, a w przypadku jej braku właściciel/zarządca zobowiązany był do jej złożenia”.

(akta kontroli str. 182-183, 187, 193, 198, 203, 208-209, 238-239, 244, 246-248, 260-324)

4. W toku prowadzonych z upoważnienia Prezydenta kontroli indywidualnych systemów grzewczych nie sprawdzano standardów urządzeń grzewczych w celu zweryfikowania ich zgodności z wymogami uchwały antysmogowej. Zdaniem NIK powyższe świadczy o braku rzetelnego realizacji obowiązku sprawowania kontroli przestrzegania i stosowania przepisów o ochronie środowiska wynikającego z art. 379 ust. 1 ustawy Poś oraz ogólnego obowiązku ochrony środowiska z art. 7 ust. 1 pkt 1 i 5 ustawy o samorządzie gminnym, a także par. 7 ust. 1 obowiązującej uchwały antysmogowej⁶⁸.

Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że: „Uchwała antysmogowa województwa łódzkiego, czyli Uchwała nr XLIV/548/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24.10.2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa łódzkiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw weszła w życie 1 stycznia 2018 roku. W pierwotnej wersji zabraniała spalania w piecach C.O. m.in. miału węglowego oraz węgla brunatnego, a od 1 stycznia 2023 roku użytkowania źródeł ciepła tzw. pozaklasowych. W związku z obowiązującym stanem prawnym dopuszczającym użytkowanie pieców tzw. kopciuchów nie sprawdzano standardu urządzenia grzewczego. Kontrolujący funkcjonariusze sprawdzali czy nie jest spalany miął lub węgiel brunatny prosząc również o przedstawienie certyfikatu jakościowego zakupionego paliwa stałego. Oświadczyła również że Sejmik Województwa Łódzkiego uchwałą NR L/597/22 zmienił dotychczasową uchwałę w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa łódzkiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw. Nowelizacja polegała głównie na przesunięciu terminu zakazu użytkowanie pieców, z czego najistotniejszy zdaje się być termin dotyczący pieców pozaklasowych tzw. kopciuchów z uwagi na jego najbliższy termin. Przesunięto termin zakazu z 1 stycznia 2023 na 1 stycznia 2025 r.”.

(akta kontroli str. 183, 188, 193)

5. W trakcie przeprowadzanych kontroli palenisk nie sprawdzano jakości wykorzystywanego przez mieszkańców paliwa grzewczego. Na 1311 przeprowadzonych kontroli pobrali tylko 11 próbek popiołu spalanego paliwa w piecach grzewczych⁶⁹, nie badano również wilgotności przeznaczonego do spalania drewna. Ponadto strażnicy miejscy nie dokumentowali w protokołach z kontroli palenisk sprawdzenia certyfikatów jakościowych paliw

⁶⁸ Uchwała Nr XLIV/548/17 Sejmiku Województwa Łódzkiego z dnia 24 października 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa łódzkiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie spalin - ze zm.

⁶⁹ W 2019 r. pobrano trzy próbki (co stanowiło 1,35% przeprowadzonych kontroli w danym roku), w 2020 pobrano dwie próbki (co stanowiło 1,1% przeprowadzonych kontroli w danym roku), w 2021 r. pobrano trzy próbki (co stanowiło 1,24% przeprowadzonych kontroli w danym roku), w 2023 r. pobrano dwie próbki (co stanowiło 0,7% przeprowadzonych kontroli w danym roku) i w 2024 r. pobrano jedną próbkę (co stanowiło 0,83% przeprowadzonych kontroli). W latach 2017, 2018 i 2020 nie pobierano próbek w celu zweryfikowania przestrzegania zakazu spalania śmieci oraz stosowania paliwa odpowiedniej jakości.

stałych. Analiza przekazanych do kontroli protokołów z kontroli palenisk w piecach na paliwo stałe wykazała, że nie odnotowywano w nich sprawdzenia certyfikatów jakościowych paliw stałych podczas przeprowadzonych czynności kontrolnych. Powyższe wskazuje na brak rzetelności w zakresie przeprowadzanych kontroli.

(akta kontroli str. 183, 172-178, 189-190, 193, 244, 246-248, 255, 260-324)

W kwestii czy i w jaki sposób w toku prowadzonych kontroli indywidualnych systemów grzewczych sprawdzano, czy mieszkańcy wykorzystują paliwo stałe zgodne z wymogami uchwały antysmogowej oraz wymagań jakościowych dla paliw stałych, stosowanych w sektorze bytowo-komunalnym - Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że: „Podczas czynności kontrolnych strażnicy prosili o okazanie certyfikatów jakościowych paliw stałych. Wprowadzone w 2018 zakazy palenia miałem i węglem brunatnym w tzw. domowych piecach zostały w 2022 roku zniesione zmianą ustawy, które było spowodowane brakami węgla w skali ogólnopolskiej. Bardzo szybko pojawił się w przydomowych piecach węgiel brunatny, miał i bardzo zły jakości węgiel kamienny lub jakieś jego pochodne. Było to zauważalne podczas kontroli spalania. W pierwszym kwartale 2023 roku zauważyliśmy gwałtowny wzrost pożarów sadzy. Straż Miejska w Zduńskiej Woli nie jest wyposażona w urządzenia mogące sprawdzać jakość opału w tym urządzenia certyfikowane do pomiaru suchości drewna. Strażnicy mają na swoim wyposażeniu miernik wielogazowy, który alarmem informuje ich przed niebezpiecznymi substancjami tj. tlenek węgla, gazy wybuchowe, siarkowodór oraz niebezpiecznie niski poziom tlenu w powietrzu”.

(akta kontroli str. 189, 193)

NIK zauważa, że zawieszenie obowiązywania wymagań jakościowych dla paliw dotyczyło możliwości wprowadzania ich do obrotu nie znosiło zakazów wprowadzonych uchwałami antysmogowymi.

W kwestii znikomej ilości pobranych próbek popiołu w trakcie przeprowadzanych kontroli Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że: „Pobranie próbki paleniskowej przez funkcjonariuszy Straży Miejskiej jest rozwiązaniem ostatecznym w zakresie rozstrzygnięcia czy w danej chwili były spalane odpady czy nie. Po podpisaniu przez Miasto Zduńska Wola umowy na badanie próbek paleniskowych z Centralnym Laboratorium Pomiarowo – Badawczym z Jastrzębia Zdroju bardzo szeroko poprzez media tradycyjne i social media informowaliśmy mieszkańców o tej możliwości oraz o konsekwencjach, czyli kierowaniu przez Straż Miejską wniosków do sądu o ukaranie osób spalających odpady. Podczas kontroli Straż Miejska przypominała również, że jeśli są wątpliwości lub osoba popełniająca wykroczenie mimo ewidentnego spalania odpadów zaprzecza faktom to jest narzędzie w postaci ekspertyzy, która rozwiewa wątpliwości. Jeśli strażnicy widzą, że w piecu były spalane odpady to informują o tym osoby kontrolowane pokazując dowody. Wobec tego osoby kontrolowane poinformowane równocześnie o popełnieniu wykroczenia polegającego na spalaniu odpadów poza spalarnią lub współspalarnią odpadów, co stanowi wykroczenie z art. 191 ustawy o odpadach przyznają się do tego czynu. Osoby te często proszą o niepobieranie próbek i łagodne potraktowanie z uwagi na sytuację finansową. Wystąpiły również przypadki, gdzie pobrana próbka została zlikwidowana ponieważ osoba paląca w piecu przed wysłaniem próbki przyjechała do siedziby Straży Miejskiej wyjaśniając okoliczności. Wówczas przyjmowała mandat karny kredytowany. Funkcjonariusze Straży Miejskiej dysponując zgodnie z przepisami możliwościami oddziaływania na społeczeństwo (na osoby popełniające wykroczenie) dobierają odpowiednie narzędzie tj. zwrócenie uwagi, pouczenie, mandat karny lub wniosek do Sądu. W związku z tym jeśli w trakcie interwencji

lub czynności wyjaśniających osoba spalająca w piecu odpady przyznaje się do tego czynu to nie ma w naszej opinii przesłanek do pobrania próbki z pieca i generowaniem tym samym większych kosztów finansowych i czasowych w zakresie rozpatrywania sprawy o wykroczenie".

(akta kontroli str. 189-190, 193)

W kwestii braku udokumentowania sprawdzenia certyfikatów jakościowych paliw stałych Dyrektor BZEiOŚ oświadczyła, że „Strażnicy miejscy sprawdzali jakość paliwa stałego, ale nie odnotowywali tego faktu w protokołach ponieważ protokoły zawierają zagadnienia spalania odpadów wynikające z art. 191 ustawy o odpadach”.

(akta kontroli str. 247)

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące wnioski:

Wnioski

1. Podjęcie działań mających na celu zapewnienie, w prowadzonych kontrolach indywidualnych systemów grzewczych, badania zgodności standardu urządzenia grzewczego oraz wykorzystywanego paliwa stałego z wymogami uchwały antysmogowej w szczególności poprzez pobieranie i badanie próbek popiołu i opału.
2. Zobowiązanie pracowników BZEiOŚ do rzetelnej weryfikacji/monitoringu danych w bazie CEEB.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Łodzi. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Łódź, 13 grudnia 2024 r.

Kontrolerzy

Arkadiusz Kałużny

Specjalista k.p.

/podpisano elektronicznie/

Magdalena Łysek

Specjalista k.p.

/podpisano elektronicznie/

p.o. Dyrektor

Delegatury Najwyższej Izby Kontroli

w Łodzi

z up.

Małgorzata Chojnacka

p.o. Wicedyrektor

/podpisano elektronicznie/